

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS–TUESDAY, SPALIO–OCTOBER 2, 2018 • Vol. CIX NR. 118

Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-01-2018

Metų žmogus M. Gudynas: „Vytis yra tai, kas mes esame“

Virginija Petrauskienė

Sekmadienį, rugsėjo 22 dieną Balzeko lietuvių kultūros muziejuje įvykusios kasmetinės, jau 52-osios Metų žmogaus pagerbimo iškilmės buvo surengtos kiek anksčiau, nei paprastai. Derintasi prie Metų žmogui išrinkto LR Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktoriaus Marijaus Gudyno kelionės į Ameriką laiko.

Nors buvęs LR generalinis konsulas Čikagoje M. Gudynas šiuo metu gyvena Lietuvoje, tačiau atvykęs į jo garbei muziejuje surengtą banketą, jis neatrodė atitolęs nuo JAV lietuvių bendruomenės reikalų. Daugelis svečių norėjo nors trumpai su juo pasikalbėti, užduoti rūpimus klausimus.

Visi renginio svečiai buvo pakviesti rinktis likus valandai iki pokylio pradžios. Kokteilių, vyno ir užkandžių buvo pateikta pagrindinėje muziejaus ekspozicijos salėje. Susirinkusieji turėjo puikią progą besišnekučiuodami apžiūrėti muziejuje veikiančias parodas.

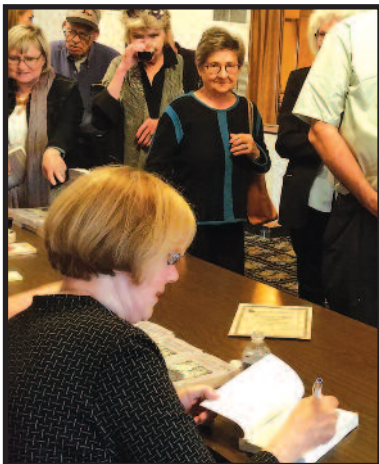
– 7 psl.

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus 2018 Metų žmogus – Marijus Gudynas.

K. Vaitkutės nuotr.

ŠIAME NUMERYJE:

B. Putrius knygos „The Last Book Smuggler“ sutiktuovės – 4 psl.

Šventinis Vydūno jaunimo fondo stipendijų įteikimo vakaras – 8 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

M. Gudyno dovana muziejui – vėliava su Vyčiu. Iš k.: M. Bekešius, R. Banys, J. Shimkus, M. Gudynas, S. Balzekas Jr., M. Madigan ir R. Kriščiūnas.

V. Petrauskienės nuotr.

Suvažiavimas baigėsi, laukia darbai

Naujai išrinktas JAV LB Tarybos prezidiumas su Krašto valdybos pirmininku Arvydu Urbonavičiumi ir PLB pirmininke Dalia Henke. Iš k.: Rima Girniuvienė, A. Urbonavičius, Nerija Orentienė, Ingrida Misevičienė, Sigita Šimkuviienė, Dalia Henke ir Artūras Žilys.

Rugsėjo 28–30 dienomis Portlande vyko JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) XXII Tarybos pirmoji sesija. LB atstovai iš daugiau kaip 20 JAV valstijų susirinko Šiaurės Vakarų pakrantėje svarstyti organizacijos metinių planų, rinkti naujo Prezidiumo ir naujos Krašto valdybos. Sesijoje taip pat dalyvavo LR ambasadorius JAV Rolandas Kriščiū-

nas, LR Seimo narė Rimantė Šalaševičiūtė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) pirmininkė Dalia Henke, LR generaliniai konsulai Los Angeles bei Čikagoje Darius Gaidys ir Mantvydas Bekešius, Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Islandijos garbės konsulai, kiti svečiai.

– 3 psl.

Mes klaidingai skaitom pasaulį ir sakom, kad jis mus apvilia – Rabindranatas Tagorė

Lietuvoje lankėsi sovietų psichiatrijos auka Vladimiras Davidovas, anuomet jaunas Rusijos disidentas, o dabar žurnalistas, gyvenantis Gruzijoje, mat dėl kritikos dabartiniam Kremliaus režimui jam tėvynėje yra grasinama susidorojimu. 15min.lt žurnalistui G. Radauskui jis priminė apie vieną iš baisiausių sovietinės sistemos nusikaltimų – baudžiamąją psichiatriją (piktnaudžiavimas psichiatrija – kovos su politiniais priešininkais metodas). Lietuvoje jis skaitė pranešimą Vytauto Didžiojo universiteto akademiko Andrejaus Sacharovo demokratijos plėtros tyrimų centro ir Užsienio reikalų ministerijos surengtoje tarptautinėje konferencijoje „Sovietinės psichiatrijos palikimas“.

Viktoras Davidovas sovietinio Serbskio instituto Maskvoje buvo pripažintas kaip „psichiškai nesveikas“. Paleistas po viešos kampanijos Vakaruose jis emigravo į JAV. Žlugus Sovietų imperijai grįžęs į Rusiją neilgai ten užsibuvo, ėmęs kritikuoti Rusijos valdžią pasijuto nesaugiai.

„Mano kartos žmonės komunizmu netikėjo ir puikiai žinojo, kad Sovietų Sąjunga nėra rojus. Žinojome, kad Vakaruose žmonės gyvena geriau. Klausėmės vakarietiško radijo stočių ir taip pradėjome savo protestus. Taip jaunosios kartos protestas virto politiniu protestu – KGB ir policija nuolat mus sekdamo. Aš atspausdinau Aleksandro Solženyčio „Gulago archipelagą“, ir mane iškart pagavo KGB. Man buvo 19 m., kai tapau valstybės priešu. Be to, tuo metu kaip tik smogė ekonominė krizė. Samaroje, kur gimiau, padėtis nebuvo tokia bloga. Bet situacija ėmė staigiai blogėti: gatvėse driekėsi eilės prie sviesto, duonos. Parduotuvėse būdavo tik kopūstų, šprotų, juodos duonos“, – pradėjo pasakojimą apie savo gyvenimo potyrius svečias. „Žmonės psichiatrinėse įstaigose galėdavo būti kalinami neribotą laiką. Pavyzdžiui, aš turėjau kalėti trejus metus, bet ligoninėse praleidau beveik ketverius metus. O man dar pasisekė, nes žinau žmogų, kurio laisvė buvo suvaržyta 18 m. Galiausiai svarbiausia yra tai, kaip ir kokius mums šerdavo vaistus. Tai buvo kankinimas. Absoliučiai visi disidentai, sukišti į psichiatrines įstaigas, būdavo kankinami vaistais. Pirmiausia tave atjungia – nebegali racionaliai mąstyti. Įpusėjęs sakinį nebeatšimeni, kaip jį pradėjai. Tas pats su skaitymu. Mačiau laiškus, kuriuos rašiau iš ligoninės – sakinius sudarė trys keturi žodžiai. Vaistus suduodavo didelėmis dozėmis, o šalutiniai efektai buvo labai skausmingi. Ištikdavo priepuoliai – staiga išsiriešdavo kaklas, akys užsiversdavo į viršų. Žmonės klykdavo iš skausmo, jie negalėdavo išbūti vienoje vietoje. Jausmą sunku apibūdinti, bet įsivaizduokite, kad visas jūsų kraujas yra gazuotas ir burbuliuoja. Nori sustabdyti procesą, bet negali, ir turi nuolat judėti, kad galvotum apie ką nors kita. Ilgalaikės pasekmės būdavo baisios. Man dar pasisekė – man teko galbūt 5 proc. medikamentų, kuriuos paprastai suduodavo pacientams. Kitiems sveikata pašlijo negrįžtamai. KGB siekė sunaikinti žmogų, asmenybę, jo sugebėjimą save išreikšti. Tikslas buvo paversti žmogų daržove“.

Antisovietinės mintys buvo laikomos psichikos sutrikimu. Sovietinis režimas disidentams nustatydavo tokias diagnozes kaip vangioji šizofrenija, infantilizmas ir pan. V. Davidovas buvo paskelbtas psichiniu ligoniu jam dar studijuojant teisę, mat jis ėmė lyginti fašistinės Italijos, nacių Vokietijos ir Josifo Stalino SSRS teisės sistemas ir rado daug panašumų.

Baudžiamoji psichiatrija

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Tyrinėtojas buvo sulaikytas, o jo kūrinys paskelbtas kaip paranojos pasireiškimas. Garsiajame Serbskio institute Maskvoje jo „liga“ įvardinta vangiaja šizofrenija, jis „linkęs filosofuoti“.

Psichiatrija pasinaudojo dar Leninas

Tyrimą apie baudžiamąją psichiatriją sovietmečiu savo „bloge“ yra paskelbęs komentatorius „žiurkėnas Rokiškis Rabinovičius“ (nors šis autorius reiškiasi humoristiniu slapyvardžiu, bet Lietuvos žiniasklaidoje yra paskelbęs įdomių pastebėjimų ir žurnalistų yra dažnai išnaudojamas kaip originalių ir drąsių minčių reiškęjas). Jis rašo, kad į „durnynus“ nutildymui savieji nepatogūs draugai buvo uždaro mi dar Lenino laikais, o masinis „gydymas“ nuo opozicinio mąstymo išplito Nikitos Chruščiovo laikais. Mat Chruščiovui, prieš Vakarus norėjusiam vaidinti demokratiją, buvo neparanku opoziciją arba disidentus uždaryti į kalėjimus, kaip darė Stalinas. Todėl kaip grybai ėmė dygti psichiatrinės ligoninės. 1963 m. Serbskio instituto, kur buvo nubaustas ir minėtasis V. Davidovas, parengtoje instrukcijoje buvo rašoma: „Kliedesiniais pasisakymais reikia laikyti pasisakymus, kurie šmeižia tarybinę valstybę ir visuomenės santvarką arba skleidžia marksizmo-leninizmo ideologijai nebūdingus samprotavimus“.

R. Rabinovičius pateikia, kad psichiatrinių ligoninių daugėjo fantastiniais tempais: 1935, kai baudžiamoji psichiatrija tik buvo pradėta naudoti, SSRS buvo 34 tūkst. vietų psichiatrinėse ligoninėse; 1955, kai Stalinas jau buvo miręs, o N. Chruščiovas ėmė valdžią, jų buvo 116 tūkst.; 1962 m., baudžiamajai psichiatrijai išplitus – 223 tūkst.; 1974 m. – 390 tūkst.; tuometinis SSRS ministras pirmininkas A. Kosyginas 1978 m. pasirašė įsakymą statyti dar 80 naujų psichiatrinių ligoninių ir 8 kalėjimo tipo psichiatrines.

Minėtas tyrėjas pateikia žinių apie Kazanės psichiatrinę ligoninę, kurios tvarka buvo pritaikyta ir naujai kuriamose NKVD psichiatrinėse ligoninėse. „Kalinių prižiūrėtojai tapdavo kaliniai iš kalėjimų (paprastai – teisti už chuliganizmą), o menamas gydymas buvo pakeistas į tiesiog kankinimus. Įkalinti žmonės būdavo rišami ožiu, mušami, vyniojami į šlapią brezentą (tasai džiūdamas traukdavosi, klaidkiai suspausdamas žmogaus kūną), kaliniai-prižiūrėtojai atiminėdavo kalinių maistą, už bet koki nepaklusnumą būdavo taikomas elektros šokas (po kurio žmonės virsdavo daržovėmis) ir sulfozinas (sieros emulsijos injekcijos, sukeliančios nepakeliamo

stiprumo skausmą, karščiavimą ir ne-krozes). Kiek vėliau kaliniais ėmė taikyti ir barbitūratų, o dar vėliau – ir neuroleptikus, dėl kurių jie prarasdavo išvis bet kokią orientaciją realybėje“.

Psichiatrinėse ligoninėse „pagydyti“ žmonės buvo įtraukiami į įskaitą ir vėliau turėdavo nuolat lankytis pas psichiatrus, apie tai būdavo pranešama darbovietoms arba potencialioms darbovietoms, kad žmonėms būtų sunku susirasti darbą. Niekas nenorėdavo priimti psichinių ligonių, o tuo labiau „gydytų“ disidentų. Apie 1987 m. tokių į įskaitą įtrauktų žmonių SSRS buvo apie 10 milijonų.

R. Rabinovičius pateikia tokius skaičius pagal Sidney Bloch ir Peter Reddaway: iš visų per psichiatrinę sistemą persekiotų žmonių apie 10 proc. sudarė nacionalinių judėjimų atstovai, 20 proc. – žmonės, norintys emigruoti iš SSRS (itin dažnai – žydai ir Pavolgio vokiečiai), o 15 proc. – žmonės, persekioti dėl religinių įsitikinimų. Kiti atvejai buvo sunkiau grupuojami.

Lietuviškos patirtys

Iš Lietuvos disidentų kankinimus psichiatrinėse ligoninėse ketverius metus nuo 1973 m. patyrė disidentas Petras Cidzikas. 1980 m. aukščiausiojo teismo nuosprendžiu priverstinis gydymas spec. psichiatrinėje ligoninėje buvo paskirtas Helsinkio grupės nariui Algirdui Statkevičiui. Romas Kalanta po sovietinių psichiatrų konsiliumo, siekiant sumenkinti jo autoritetą, taip pat buvo pripažintas psichikos ligoniu. Atgimimo laikais šių eilučių autorei yra tekę susidurti su medžiaga apie psichiniu ligoniu paskelbtą ir psichiatrinėse ligoninėse gydytą poetą, filosofą, kovotoją už Lietuvos laisvę Mindaugą Tomonį, kuris vėliau tardant buvo nužudytas, o kūnas numestas ant geležinkelio bėgių prie Rasų kapinių Vilniuje, inscenizuojant neva jis galėjo pats nusižudyti arba kas kitas jį pakijo po traukinį. Bet kūną laidoję artimieji galvoje aiškiai matė šautinę žaizdą. Jokio tyrimo dėl žmogžudystės nebuvo atlikta.

Prieš keliolika metų lietuviškai išėjo pirmas lietuviškas psichiatrijos vadovėlis, kurio vyriausiasis redaktorius sovietmečiu yra buvęs Vilniaus psichiatrinės ligoninės vyriausiasis gydytojas. Buvo įdomu sužinoti, ar knygoje patys psichiatrai kalba apie piktnaudžiavimą psichiatrija sovietmečiu. Juk ne kas kitas, o patys gydytojai savo tariamiems pacientams turėjo taikyti kankinimus. Deja, turinyje nieko panašaus neradau. Įvedusi į „Google“ šio psichiatro pavardę neradau jo pasisakymų šia tema ir žiniasklaidoje. Apie piktnaudžiavimą psichiatrija kalba politikai, žurnalistai, o gydytojai, prisidėję prie šios nuodėmės, tyli, kaip ir kiti sovietinės sistemos tarnai, padėję jai egzistuoti ir kovoti su kitaminčiais. P. Cidzikas ir, atrodo, A. Statkevičius buvo kankinami Kaliningrado srities psichiatrinėse ligoninėse, o M. Tomonis – Lietuvoje, Vilniuje. Jis nebegalės liudyti, o jo „gydytojai“ skausmingai išpažinčiai vargu ar jau besiryš.

REMKIME DRAUGO FONDA

Draugo fondas

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

www.draugofondas.org

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

Į Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

Į Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Į Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

Į Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

1990 m. Jungtinių Tautų organizacija spalio 1 d. paskelbė Tarptautine pagyvenusių žmonių diena. Šią dieną skatinama atkreipti dėmesį į senėjimo problemas, pagyvenusių žmonių gyvenimo sąlygas, ugdyti jaunų žmonių pagarbą senyvo amžiaus žmonėms. Kai kur sudaromos pagyvenusiems žmonėms skirtos televizijos programos. Pagyvenusių žmonių teises ginančios organizacijos ruošia renginius, konferencijas ir paramos žygius. Jungtinės Tautos parenka metinę temą. Šių metų tema yra “Švęskime pagyvenusių žmonių pilietinių teisių čempionus!”

Nuo 1950 iki 2010 m. gyvenimo trukmė pasaulyje pakilo nuo 46 iki 68 metų. Skačiuojama, kad iki 2050 m., pirmą kartą žmonijos istorijoje, daugiau bus žmonių, turinčių 60 m. ir daugiau, negu vaikų. Numatomas ypač spartus pagyvenusių žmonių daugėjimas Azijos ir Afrikos žemynuose. Šiuo metu pasaulyje yra apie 700 milijonai asmenų daugiau kaip 60 m. Pranašaujama, kad iki 2050 m. tas skaičius pasieks du milijardus.

2010 m. Lietuvoje gyveno 697,100 gyventojų 60 m. ir vyresnių. Taigi kas penktas gyventojas buvo pagyvenusio amžiaus. Europos statistikos agentūros “Eurostat” duomenimis, 2016 m. Lietuvoje gyvens 2.5 mln. gyventojų. Iš jų pensininkų bus daugiau nei 800,000. Praėjusiais metais Pagyvenusių žmonių dienos proga ministras pirmininkas Saulius Skvernelis nuoširdžiai sveikino visus garbingo amžiaus Lietuvos žmones. “Ši data mums primena, kad žmogaus gyvenime solidi branda ir garbingas amžius visų pirma yra privalumas, o ne našta. Ižengusieji į antrą gyvenimo pusę nori išlikti ne tik aktyvūs ir sveiki, bet ir reikalingi ir mylimi. Tai neįkainojamos patirties kupina visuomenės dalis: karjerą baigę profesionalai ir prityrę darbuotojai, atsakingi tėvai, motinos ir seneliai”, – sakytą premjero sveikinime. Pasak Vyriausybės vadovo, dabartinė pagyvenusių žmonių karta – Lietuvos šimtmečio istorijos liudininkai. Gimę okupuotoje Lietuvoje, jie per savo laikmetį keliavo kartu su Lietuvos laisvės idėja, prisidėdami prie jos įgyvendinimo ir kovodami už šalies nepriklausomybę.

Ministas pirmininkas S. Skvernelis pabrėžė, kad Vyriausybė, skirdama ypatingą dėmesį šeimos harmoningos raidos užtikrinimui, kaip atskirą prioritetą numatė tobulinti pagyvenusių žmonių gyvenimo ir darbo sąlygas.

Senėjimas yra normalus procesas su tam tikrais pokyčiais. Gyventojų senėjimas yra sudėtingas reiškinys, sukeliantis įvairių socialinių ir ekonominių pasekmių. Mažėja vyresnių žmonių užimtumas. Senyvo amžiaus žmonės dažniau naudojami sveikatos ir socialinės apsaugos paslaugomis. Metams bėgant jiems reikia vis daugiau globos ir ilgalaikio gydymo.

Žmogaus sveikatą senatvėje lemia visos jo gyvenimas. Tai svarbiausia ES sveikatos strategijos mintis. Dėl menko gimstamumo ir ilgėjančios vidutinės gyvenimo trukmės Europos visuomenė senėja. Šiai tendencijai stiprėjant mūsų visuomenė keisis. Prisitaikyti prie šių pokyčių būtina jau dabar. Sveikas senėjimas – tai galimybių užsitikrinti fizinę, socialinę ir dvasinę sveikatą optimizavimo procesas, kuriuo siekiama įgalinti pagyvenusius žmones aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime. (www.ltvirtove.lt).

Kad gražios mintys tik mintimis neliktų, įvairios šalys ir jų regionai turi šiai dienai specialias programas. Kaip pavyzdį po ranka turiu praėjusių metų Vilniuje organizuotos veiklos programą. Numatytą dieną Tarptautinėje teisės ir verslo mokykloje Vilniaus visuomenės sveikatos biuro organizuotas kūno masės ir ūgio matavimas, sveikos mitybos rekomendacijų pateikimas. Vyko paskaitos “Fizinė, psichinė ir dvasinė žmonių sveikata”, “Ką valgyti ir kaip sportuoti esant antroje jaunystėje”. Po kavos-arbatos pertraukėlės vyko pranešimas apie vyresnio amžiaus žmonių griuvimus ir apsaugojimą nuo jų.

Toliau programoje buvo numatyta intelektų kovos senjorams, šokių pamoka: “Juk šokiai verčia pasitempti, gerina savijautą, padeda išlaikyti grakščią figūrą, gerina kraujotaką. Svarbiausia – gera nuotaika!”

Sekant išeivijos lietuvių gyvenimą atrodo, kad pagyvenę žmonės yra aktyviai įsijungę į visuome-

Spalio 1-oji – Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

ninę, kultūrinę, karitatyvinę veiklą. Daug kur jie tebėra vadovaujančiose pozicijose ir darbuojasi kiek įstengia. Tikrai negalima būtų sakyti, kad jie yra į šoną nustumti ar pamiršti. Su aktyviaisiais atvirai išsinekęs, girdžiu, kad juos kamuoja nerimas, nes mažai kas yra pasiruošęs juos pakeisti ir toliau tęsti jų pradėtus darbus. Darbų tebelieka daug, bet darbininkų mažėja.

Tarptautinės pagyvenusių žmonių dienos proga sveikiname visus, pasiekusius tą garbingą gyvenimo stadiją. Sveikiname ir dėkojame jiems už jų įdėtą darbą ir pasiaukojimą išlaikant lietuviybę. Ta pačia proga skatiname jaunesnius jungtis bendran darban ir laikui bėgant pakeisti senjorus bei duoti

jiems progą gyvenimo saulėlydyje pasidžiaugti, kad atsiranda kas juos įvertina ir pakeičia.

Mano dideliame nustebimui spalio mėnuo dar turi daug įvairių girdėtų ir negirdėtų dienų. Paminėsiu tik dienos pavadinimą, o skliausteliuose nurodysiu mėnesio dieną. Pasaulinė muzikos diena (1), Europos depresijos diena (1), Tarptautinė hepatito diena (1), Policijos diena (2), Šv. Angelų sargų diena (2),

Tarptautinė gyvūnų globos diena (4), Tarptautinė hospisų ir paliatyviosios pagalbos diena (8), Pasaulinė psichikos sveikatos diena (10), Pasaulinė regėjimo diena (11), Pasaulinė artrito diena (12), Tarptautinė organų donorystės diena (13), Europos organų transplantacijos diena (13), Karaliaus Mindaugo vardo diena (14), Krūtų sveikatos diena (15), Tarptautinė maisto diena (16), Pasaulinė stuburo diena (16), Tarpautinė osteoporozės diena (20), Tarpautinė mikčiojimo supratimo diena (22), Jungtinių Tautų diena (24), Konstitucijos diena (25), Vytauto Didžiojo mirties diena (27), Pasaulinė žvynelinės diena (29) ir Pasaulinė miestų diena (31). Prie vienos iš šių dienų dar teks sugrįžti.

Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas, naujasis JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Arvydas Urbonavičius, LR gen. konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius ir LR gen. konsulas Los Angeles Darius Gaidys.

Suvažiavimas baigėsi, laukia darbai

Atkelta iš 1 psl.

Daug dėmesio buvo skirta dvigubos pilietybės klausimams, pasiruošimui Pasaulio lietuvių metams, vyko diskusijos apie Bendruomenės ateities planus, tikslus ir veiklos kryptis. Pranešimą apie Lietuvos diasporos politiką pristatė Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktorius Marijus Gudynas.

Sesijos metu išrinktas naujas JAV LB Krašto valdybos pirmininkas – Arvydas Urbonavičius.

Tuo pačiu padėkota dvi kadencijas šiose

pareigose dirbusiai Sigitai Šimkuvienai, kuri nuo liepos mėnesio yra išrinkta į PLB Plėtros ir tvarumo komisijos pirmininkės pareigas.

Buvo išrinktas ir naujas JAV LB Tarybos prezidiumas, kuris savo pirmininke išsirinko Neriją Orentienę. Už ilgametį darbą padėkota buvusiam prezidiumo pirmininkui Juozui Polikaičiui.

Nuoširdžiai padėkota ir pagrindiniams šio suvažiavimo organizatoriams Laurynui ir Ingridai Misevičiams, kurie įdėjo daug pastangų ir darbo organizuojant JAV Tarybos sesiją Portlande.

„Draugo“ inf.

Pagerbiame JAV Tarybos prezidiumo pirmininką Juozą Polikaitį. Iš k.: Laurynas Misevičius, Irena Polikaitienė, J. Polikaitis ir Dalia Henke.

Organizatorių nuotraukos

TELKINIAI

Knygos pristatyme – smagios ir įtraukiančios istorijos

B. Putrius: „Naujas romanas – iš noro parodyt pasauliui Rusijos padarytą žalą Lietuvai“

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Jau tampa tradicija, kad Californijoje gyvenanti lietuvių kilmės rašytoja Birutė Putrius savo naujas knygas pristato Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Šios autorės neseniai išleistos antrosios knygos „The Last Book Smuggler“ pristatymas vyko šeštadienį, rugsėjo 22 dieną. Šį kartą, kaip ir į pirmojo B. Putrius romano „Lost Birds“ sutiktuves, muziejuje surengtas prieš dvejus metus, susirinko nemažai rašytojos talento gerbėjų.

Dalis jų į renginį atėjo dar ir todėl, kad norėjo susitikti savo buvusią bendrąklasę – rašytojos vaikystė ir mokyklos metai prabėgo Čikagoje. Renginio dalyvius pasveikino muziejaus įkūrėjas Stanley Balzekas Jr. Direktorė Rita Janz pasidžiaugė dar vienu susitikimu su B. Putrius, o susirinkusiems pristatė artimiausiu metu vyksiančius muziejaus renginius.

Senelio knygnešio garbei

B. Putrius trumpai papasakojo apie tai, kaip ir kodėl atsirado knyga. Viena iš priežasčių – noras parodyti amerikiečių skaitytojams, kiek kančios ir žalos Lietuvai atnešė didžiosios kaimynės Rusijos priespauda.

„Pasaulis žino apie nacių nusikaltimus. Tačiau palyginti mažai arba nieko nekalbama apie tai, kiek stiprybės prireikė lietuviams atsilaikyti prieš carinę, vėliau komunistinę Rusiją, kad mūsų kalba ir kultūra išliktų“, – sakė B. Putrius. Ji turėjo ir daugiau paskatų imtis knygnešystės temos. Rašytojos senelis Mykolas Putrius buvo knygnešys, o jos tėtis mokėjo taip įdomiai papasakoti apie tuos laikus, kad šie pasakojimai nuolat žadino dar jaunos būsimos rašytojos vaizduotę.

„Lietuvoje, kai pasakiau, kad mano romanas – apie knygnešius, daugelis neparodė didelio susidomėjimo ta tema. Tačiau amerikiečiai apie tai nieko nėra girdėję. Jiems yra įdomu. Juk toks reiškinys, kaip knygnešystė, buvo būdingas tik Lietuvai. UNESCO jį paskelbė nacionaliniu paveldu“, – sakė B. Putrius.

Knygoje „The Last Book Smuggler“ pasakojama apie lietuviškos spaudos draudimo laikmetį ir lietuvių pasipriešinimą šiam draudimui – knygnešių ir daraktorių (slaptų lietuvių kalbos mokytojų) veiklą, smarkiai persekiotą caro žandarų. Romano centre – vienos lietuvių šeimos istorija, kurioje vyriausias jos narys Viktoras Varnas yra knygnešys. Jam padeda anūkė Ada. Pasakojimo siužetą pagyvina dviguba meilės istorija bei to laikmečio, XX a. pradžios įvykių, kaimo buities ir papročių aprašymai.

Ant karsto nupiešė savo gyvenimą

B. Putrius susitikimo dalyviams perskaitė skyrių, kuriame pasakojama, kaip senasis Viktoras, pajutęs mirties artėjimą, nusprendžia iš anksto užsakyti karstą. Karstadirbys sutrinka, nes jam pirmą kartą tenka matuoti karstą ne mirusiam, o gyvam žmogui. Tačiau tai dar ne visas šios pasirengimo išeiti Anapus istorijos keistumas. Į mirusiųjų pasaulį susiruošęs senolis nusprendžia tą šviežiai pagamintą karstą išpiešti piešiniais, vaizduojančiais jo paties gyvenimo įvykius. Ištapytas karstas primena Viktoro dukraitės kraičių skryniją.

Rašytoja ir šiame romane lieka ištikima savo nusietaikimui į siužetą įpinti magiškojo realizmo žanrui būdingų elementų. Romane pasakojama, kaip iš Rusijos, Smolensko, sugrįžusi Viktoro dukra Kotryna, pati to nenorėdama, parsiveža lagaminuose pasislėpusį „domovojų“. Rusų kilmės bildukas sėkmingai ima siautėti lietuviškuose Viktoro ir jo šeimos namuose, gąsdindamas ir šeiminius, ir jų svečius.

B. Putrius sako, kad nerealistinio pasakojimo epizodai jos kūryboje atsirado iš susižavėjimo magiškojo realizmo atstovo Lotynų Amerikos rašytojo Gabriel Garcia Maquez ir žydų kilmės autoriaus Isaac Bashevis Singer kūriniais.

Susirinkusieji atidžiai klausėsi skaitomos knygos ištraukos.

Antras trilogijos romanas – pakeliui

„The Last Book Smuggler“ yra pirmoji būsimos trilogijos knyga. Antroji – „Winter Flowers“, jau yra sukurta, tad turėtų pasirodyti gana greitai. Joje veikia tie patys personažai, tik veiksmas vyksta jau kitame kaime apie 1910–1918 metus. Trečioji trilogijos dalis pasakos įvykius nuo Lietuvos valstybės atkūrimo iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos.

„Aš turiu parašiusi nemažai rankraščių. Tačiau

karstą, ar rengiamasi išversti knygas į lietuvių kalbą.

Kai kažkas iš salės pasakė, kad pats įdomiausias personažas yra senolis Viktoras, autorė prisiminė su šio veikėjo kūrimu susijusią istoriją. Pagal B. Putrius sumanymą, pasiligojęs Viktoras turėjo mirti pačioje romano pradžioje – trečiajame skyriuje. Tačiau rašytojos vyras griežtai tam pasipriešino: „Ką tu padarei? Nužudei įdomiausią charakterį“. Teko Viktorą Varną atgaivinti ir leisti jam dar šiek tiek pagyventi.

„Esu miesto vaikas, tačiau rašau apie kaimo žmones. Todėl tai, ką parašydavau, norėdama pasitikrinti, siųsdavau paskaityti savo tėčiui, broliams. Jie man patardavo. O kai pirmą kartą nuvažiauvau į Lietuvą ir pamačiau Rumšiškės, man ten buvo taip įdomu sužinoti apie senąją Lietuvos kaimo buitį, kad nesinorėjo niekur išvažiuoti. Aš tik vaikščiojau po tas trobas ir visko klausinėjau“, – prisiminė B. Putrius.

O dar vienu savo kūrybos pagalbininku ir konsultantu rašytoja laiko profesorių a. a. Joną Balsį, kuris dar Pirmosios Respublikos metais Lietuvos kaimuose buvo surinkęs daug tautosakos, o Antrojo pasaulinio karo pabaigoje traukdamasis per Vokietiją į Ameriką, mokslininkas savo surinktą archyvą vėžėsi kartu. Baltimorėje gyvenęs mokslininkas rašytojai siųsdavo savo išleistas nedideles tautosakos knygeles, kuriose buvo nušviesti ir lietuvių kaimo papročiai.

Muziejaus įkūrėjas S. Balzekas Jr. ir direktorė Rita Janz (d.) pasveikino rašytoją B. Putrius.

Prie rašytojos B. Putrius autografo išsirikiavo nemaža skaitytojų eilutė.

Virginijos Petrauskienės nuotraukos

juos užbaigti, perrašyti vis trūkdavo laiko. Būdama jaunesnė, savo laiką skyrė darbei, vaikams, šeimai. Kai išėjau į pensiją, tuomet grįžau prie kūrybos“, – sakė rašytoja. Į šį susitikimą su skaitytojais Balzeko lietuvių kultūros muziejuje atvyko ir jos suaugę vaikai Anna ir Max.

Kūrybos konsultantai – ir šeimos nariai

Susitikimo dalyviai turėjo nemažai klausimų knygos autorei: svečiams buvo įdomu, kaip ji rinko istorinę medžiagą savo kūriniams, kaip kilo mintis papasakoti apie gyvenimo paveikslais dekoruojamą

Nors oficiali knygos pristatymo dalis buvo palyginti neilga, tačiau jai pasibaigus, žmonės ilgai nesisikirstė. Susidarė nemaža eilė norinčiųjų nusipirkti knygą „The Last Book Smuggler“ ir gauti B. Putrius autografą bei dar kažko paklausti, pasikalbėti asmeniškai.

Į klausimą, ar bus koks nors paslaptingas ir neįprastas personažas spaudai rengiamoje „Winter Flowers“ knygoje, rašytoja prasitarė, kad yra sukūrusi paslaptinę senųjų žodžių šnabzdėtoją, į kurią pagalbos kreipsis Pirmojo pasaulinio karo verpetuose atsidūrę Lietuvos kaimo žmonės. Laukiame antrosios trilogijos dalies.

„Žaisa“ į Čikagą atveža įvairią, bet darnią Lietuvą

Spalio 14 d. „Draugo“ pokylyje koncertuos folklorinis „Žaisos“ ansamblis iš Kauno, kuriam nuo pat susibūrimo vadovauja Giedrė Ramunė Pečiulienė ir Mintautas Petras Pečiulis. Ansamblis su koncertais yra apkeliaęs ne tik visą Lietuvą, bet ir didelę dalį Europos. Šiemet jis atvyksta ir į Čikagą. Plačiau apie šį liaudies menui pasišventusių žmonių būrį ir apie Čikagai skirtą repertuarą pasakoja „Žaisos“ folklorinio ansamblio komunikacijos vadovė Rūtavilė Paulavičienė.

Koks ansamblio kelionės į Ameriką tikslas ir maršrutas, ar jus kas nors kvietė, ar vykstate savo iniciatyva?

Mūsų kelionės tikslai yra keli. Kaip visada, pagrindinis tikslas – kad lietuviška daina skambėtų kuo plačiau pasaulyje. Taip pat norime pasidžiaugti sutiktais žmonėmis, įveikti naujus iššūkius. Į Ameriką mus pakvietė Čiurlionio galerijos Čikagoje direktorė Viktorija Černičenko. Ji kartu su „Žaisa“ ne kartą yra keliavusi po Europą, puikiai mus pažįsta ir žino mūsų programą. Viktorijos mama yra ilgametė „Žaisos“ ansamblio narė. Apie kelionę į Ameriką kalbėjome ir anksčiau, bet šiemet atsirado puiki proga įvykdyti seną svajonę dėl dviejų priežasčių: Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 100-metis ir, žinoma, „Žaisos“ ansamblio 30-metis.

Kadangi kelionė gana tolima ir brangi, labai norėtume kuo daugiau pamatyti. Pirmą mūsų vizito savaitę keliausime aplink Michigano ežerą, sustodami gražiausiose vietose ir mažuose miesteliuose. Po to būsime Čikagoje, kur irgi turime suplanuotus turus po miestą, vizitą į Lietuvos generalinį konsulatą, koncertuosime lietuvių bendruomenei Beverly Shores bažnyčioje, taip pat laukia smagi Tautinė popietė Jaunimo centre.

Kaip išsilaiko toks folklorinis ansamblis kaip „Žaisa“? Ansambliciai, žinoma, jokių atlyginimų negauna, bet kainuoja kelionės, nes iš informacinės medžiagos matome, kad ansamblis plačiai keliauja po Europą, o dabar jau vyksta ir į Ameriką? Kolektyvas turi būti administruojamas, kažkas turi pirkti, pvz., bilietus, rūpintis drabužiais, kas tuo užsiima? Turite gražių tautinių rūbų, ir ne vieną komplektą. Koku būdu juos įsigijate?

Sakoma, kad vien entuziazmu gyvas nebūsi. Mums, ko gero, tas posakis negalioja. Valstybinio ar pastovaus finansavimo neturime. Daugelį metų nemokamai repetavome Kauno namų statybos kombinato salėje, kuriame, beje, ansamblis ir įsikūrė 1988 m. Deja, privatizavus įmonę, o vėliau ją perpirkus užsienio kapitalui teko palikti „gimtus namus“. Mokėti už salę repetacijoms rinkos kainomis neišgalime. Dabar esame dėkingi Kauno statybos ir paslaugų mokymo profesiniam centrui (dir. R. Šeštokas), kuris mus priglaudė. Mūsų pajamos – tai vykdoma koncertinė veikla bei pažįstamų ar artimųjų skiriami 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio.

Labai tikimės kad mūsų vizitą Amerikoje parems Lietuvių Fondas, o galbūt atsiras ir privačių asmenų ar kompanijų, kurios norės tai padaryti. Už tai atsidėkoti galėsime savo komplainėmis plokštelėmis.

Išlaidos kelionėms, tautiniams kostiumams – iš savo kišenės. Keliones organizuojame patys – ieškome pigiausių autobusų, viešbučių, bilietų. Organi-

Netrukus ir mes susitikime su šiuo liaudies menui pasišventusių žmonių būriu.

zuojant keliones dirba savanoriai – kiekvienas atsakingas už savo sritį.

Tautiniai rūbai, be abejo, nemaža investicija. Visas komplektas – sijonas, prijuostė, marškiniai, liemenė, juosta, galvos apdangalas – įgyjamas tikrai ne iš karto. Kostiumo spalvinė gama, raštai, stilius yra renkami labai tiksliai pagal etnografinius regionus. Audinius perkame, o ansamblio moterys, tikros auksarankės, daug ką pasiuva, išsiuvinėja, numezga pačios.

Atgimimo metais prabudo ne tik lietuvių savimonė, bet paspartėjo ir ansambliavimo tradicija, nors jau ir anksčiau liaudies meno kolektyvų buvo pradėję daugėti. Vienas pavyzdžių yra „Žaisa“, kuri susibūrė 1988 m. Ar daug turite „konkurentų“

Ar palaikote ryšius ir kaip su kitais ansambliais, su Kauno valdžia, su visuomeninėmis organizacijomis?

Ryšius palaikome su visais, kuriems patinka tai, ką darome. Su bendraminčiais susitinkame folkloro festivaliuose, įvairiose šventėse Liaudies buities muziejuje. Renginius organizuoja ir Kauno m. savivaldybė, pvz., Trijų karalių šventę, pavasario ar rudens muges. Atskiros bendruomenės kviečia Užgavėnių, Rasos (Joninių) šventimui, Advento vakaronėms.

Kaip atrodo ansamblio (ansamblicio) gyvenimas – ar dažnai repetuojate, ar dažnai vyksta koncertai? Ar koncertai būna planuojami, ar patys ieškote galimybių koncertuoti, ar pasirodote tik pakvietus? Tarp

„Žaisos“ šokėjai.

Ansamblio archyvo nuotr.

Kaune, Lietuvoje šiuo metu? Ar folklorinių ansamblių daugėja, ar mažėja? Ar vyksta sudominti jaunimą?

„Konkurentų“ neturime ir konkurencijos nejaučiame. Turime daug bendraminčių, bendražygių, taip pat „užsikrėtusių“ folkloro virusu tiek Kaune, tiek Lietuvoje. Tokio folklorinių ansamblių skaičiaus augimo, koks buvo 1988–1990 m., nėra. Kaune šiuo metu yra gal apie 20 įvairių folkloro kolektyvų, pradedant nuo darželinukų, baigiant senjorais.

Bene didžiausia problema – tai žmonių, gebančių ir norinčių vadovauti, trūkumas. Pvz., mūsų vadovė Ramunė Pečiulienė šiuo metu vadovauja 2 moksleivių ir 2 suaugusių kolektyvams. Yra jaunimo folkloro ansamblių ir mokyklose, ir universitetuose – tie jaunuoliai – tai mūsų sėklos, kurios pasklidusios po pasaulį, tikimės, neleis nugrimzti užmarštin mūsų tautos dvasiniams turtams.

jūsų yra darbingo amžiaus žmonių, kaip jie suderina koncertus, gastroles su darbu?

Repetuojame 2 kartus per savaitę. Repetacija trunka 2 val. – valanda dainoms, valanda šokiams. Prieš labai atsakingus koncertus būna ir daugiau. Pastovaus koncertų plano neturime – vykstame pakvietus organizatoriams. Koncertuojame maždaug 1–2 kartus per mėnesį. Dažnesni pasirodymai būtų problema dirbantiems žmonėms. Į koncertus jie vyksta tik ne darbo metu, į gastroles – atostogų saskaita. Kadangi ansamblis yra gana didelis – iš viso apie 40 žmonių, tai į pasirodymus galime vykti pakeisdami vienas kitą. Štai ir į JAV vykti finansines galimybes turėjo tik 19 žaisiečių, tačiau koncertai bus pilnaverčiai.

Kokių profesijų žmonės sudaro jūsų būrį? Ar priimdami reikalaujate muzikinio ir kt. pasirošimo, vyksta konkursai? O atėjusius ar apmokote, vyksta bandomasis laikotarpis?

Pats svarbiausias reikalavimas norint tapti žaisiečiu – meilė liaudiškai dainai ir muzikai. Be šio „talento“ – niekaip. Profesionalų muzikinį išsilavinimą turi tik Ramunė. Visi kiti ansambliciai yra anksčiau dainavę mokyklos choruose ar kitur. Yra baigusių vaikų muzikos mokyklas, tačiau nėra profesionalūs muzikantai. Dabar tai – pedagogai, inžinieriai, statybininkai, verslininkai, finansininkai, medicinos darbuotojai ir senjorai (pensininkai). Ansamblicių kaita nėra didelė, o atėjusiems naujokams laukiantys iššūkių yra tokie: išmokti repertuarą, kurį sudaro 200–300 dainų ir apie 50 liaudiškų šokių, įsigyti tautinius kostiumus, 2 kartus per savaitę repetuoti bei rasti laisvo laiko koncertams.

Ar ansambliciai bendrauja ne repetacijų ir ne koncertų laiku, ar ansamblis dar turi ir kitą gyvenimą?

Tiek daug laiko praleisdami drauge mes žinome vienas kito džiaugsmus, rūpesčius, pažįstame šeimos narius, gimes ir draugus. Kaip pasakė viena mūsų narė: „Žaisa – tai vaistai. Ateini čia ir užmiršti rūpesčius, ligas“. Stengiamės drauge švęsti ir valstybines bei kalendorines šventes. Smagiausia užsienio gastrolių dalis – tai važiavimas drauge. Pavyzdžiui: kelionė autobusu per Lenkijos teritoriją trunka apie 18 val. Patikėkite, visą tą laiką muzika, dainos ir juokai autobuse nenutyla.

Kaip vyksta pasiruošimas kelionei į Ameriką? Ar ruošiate naujus kūrinius, ar specialiai ką nors kuriate? Ką žadate parodyti „Draugo“ pokylio dalyviams?

Šie, jubiliejiniai, metai kupini intensyvios veiklos – ansamblio 30-mečio renginiai, Dainų šventė Vilniuje. Truputis poilsio vasarą, o dabar intensyviai repetuojame ruošdamiesi kelionei į JAV. Atrinkome dainas, šokius, parodančius visų Lietuvos etnografinių regionų savitumus. „Draugo“ pokylio dalyviams, Jaunimo centro popietėje ir „St. Ann of the Dunes“ bažnyčios vakaronėje parodysime, kokia nuostabią įvairi, tačiau harmoninga ir darni yra Lietuva.

Dėkojame už mums parodytą dėmesį. „Draugas“ linki sėkmės kelionėje ir koncertuose, o geranoriškų klausytojų ir žiūrovų Čikagoje tikrai nestokosite.

Kalbino Audronė V. Škiudaitė

Akimirka iš knygos sutiktuvių. Iš k.: Totorių gatvės antikvariato savininkas Zigfridas Jankauskas, albumo sudarytojas Eugenijus Ivanauskas, leidėjas Renaldas Stauskas (su knyga) ir Lietuvos banko Pinigų muziejaus vadovas Vidmantas Laurinavičius.

Alvydas Surblys – vaikščiojanti „Laikiniosios sostinės“ enciklopedija...

Gyvenimas – tai seni ir nauji draugai

Kelionės dienoraščiai (VII)

Lietuvos banko muziejuje su senais pažįstamais: archeologu Gyčiu Grižu (k.) ir žurnalistu Baliu Sriubu (d.).

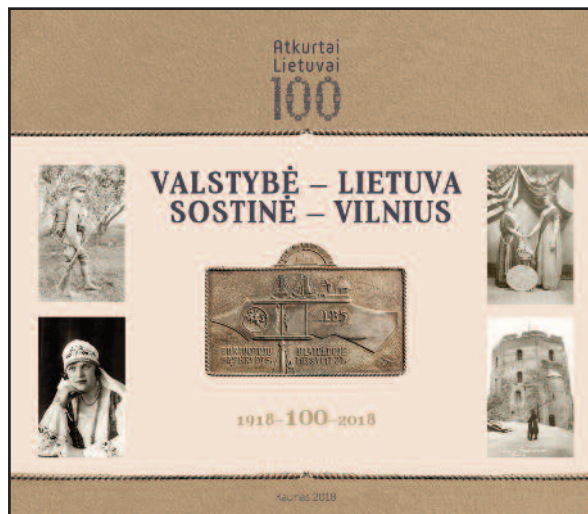
RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

TĘSINYS. PRADŽIA – RUGSĖJO 18 D. NUMERYJE.

Nuostabių knygų Vilniuje užtikau ne tik Knygų mugėje. Viena iš pirmųjų vietų, kurioje apsilankiau atvykęs į sostinę, buvo kolekcininkų klubas „Karolinos“ viešbutyje. Nusitrenkiau į tolimą Karoliniškių rajoną labai šaltą šeštadienio rytą. Ten sutikau savo seną bičiulį, Totorių gatvės antikvariato savininką Zigfridą Jankauską – su išsipūtusiu portfeliu. Parūpo, kas ten. Zigfridas parodo „sunkųjį kūdikį“ – ką tik išleistą didelio formato per 500 puslapių, iliustruotą daugiau kaip 1 200 nuotraukų albumą skambiu pavadinimu „Valstybė – Lietuva. Sostinė – Vilnius. 1918 – 100 – 2018“ (sudarytojas Eugenijus Ivanauskas). Tuo pačiu pasiūlė dalyvauti knygos sutiktuvėse Lietuvos banko Pinigų muziejuje.

Ši nedidelė įdomų muziejų Totorių gatvėje aš jau buvau aplankęs anksčiau, iš jo direktoriaus Vidmanto Laurinavičiaus netgi gaudavau muziejaus leidinius. Už kelių dienų su malonumu nuvykau į išpūdingo leidinio pristatymą. Kaip visada tokiuose renginiuose, sutinki senų pažįstamų (suvėda bendri interesai), bet ir užmezgi naujų pažinčių. Čia susipažinau su šio albumo leidėju kauniečiu Renaldu Stausku – labai charizmatiška asme-

nybe. Renaldas prižadėjo man egzempliorių su dedikacija ir netgi papildomais kredencialais – telefono numeriu ir el. pašto adresu. Kaip šaunu, kad atsiranda tokių privačių iniciatyvų, asmenų, kurie patys, nelaukdami jokių vyriausybinių dotacijų, atlieka tai, apie ką valdžia galbūt nepagalvojo. Ir išleidžia solidžiu, 1 000 egzempliorių tiražu! Ši knyga, kurioje aprašomi įvairių sričių pasiekimai per šimtą metų – (nuo medicinos iki mados), – manau, turėtų sudo-

Šis nuostabus albumas – tai pavyzdys, kas įmanoma privačios iniciatyvos dėka.

minti ir išeivijos lietuvius. Lengvai patikėsite mano žodžiais, kai, apsilankę puošnioje leidyklos svetainėje (www.netimeras.lt), pamatysite pluoštą tų istorinių nuotraukų, kurios sudėtos ir į knygą.

„O Kaunas – tu mieste gražios ateities...“

...poetų, artistų, biznierių viltis...“ – 1930 m. Berlyne „Homocordo“ įrašytoje plokštelėje dainavo aktorius Vladas Fedotas-Sipavičius. Nei iš šio, nei iš to prisiminiau šį tango, kai mano bičiulio Romo Vilčinsko vairuojamas automobilis artėjo link Kauno. Tik įvažiauvus į „Laikinąją sostinę“ pagalvojau, jog kadaise populiaraus šlagerio žodžiai visgi neatitinka tikrovės. Kaunas pasirodė ganėtinai apmireš, gatvės tuščios (gal vis dėl tų pačių šalčių?). Aplankę Šančiuose gimines ir pasigardžiaavę burnoje tirpstančių bulvių plokštainiu bei kitais naminiais skanėstais, nuskubėjome į Kauno apskrities viešąją biblioteką. Ten susitikome su bibliotekininku Alvydu Surbliu (ši pavardė skaitytojui galbūt pažįstama – Alvydą dažnai miniu savo straipsniuose istorinėmis temomis, nes jis – nepamainomas žinių šaltinis, tikra vaikščiojanti „Laikiniosios sostinės“ enciklopedija).

Kad sušiltume, Alvydas pavaišino mus arbata su „priedu“ (kurio vairuojantis mašiną Romas mandagiai atsisakė). Trise labai apie daug ką įdomiai kalbėjomės, taip pat ir apie mus su Romu labai dominančią temą – Lietuvos restoranų ir kavinių kultūrą bei kaip ji keitėsi įvairiais dešimtmečiais.

Po pasimatymo su Alvydu nuvykome į Rotušės aikštę – susitikti su a. a. dailininkės Sofijos Veiverytės dukra Živile. Nesimatėme su Živile gal trisdešimt metų – nuo tada, kai paskutinį kartą lankiausi pas dailininkę jos namuose Kuosų gatvėje Antakalnyje ir pozavau savo portretui. Bet kodėl Živilė apleido Vilnių? Sako, „chruščioviniais laikais“ Mamai skirtas namas neekologiškas – brangiai kainuoja jį išlaikyti. Be to, po Mamos mirties prarado dvasinį ryšį su sostine. Statosi namą čia, Kaune. Matyti, kad jai čia gerai.

Pasimatymų šioje aikštėje būta ir daugiau. Susitariau susitikti su prof. Virginija Jurėniene. Jos knygą „Lietuvių moterų judėjimas XIX amžiaus pabaigoje – XX amžiaus pirmoje pusėje“ specialiai įsimečiau į lagaminą, kad paprašyčiau autorės autografo. Profesorė buvo nustebinta tokio entuziazmo ir su malonumu pasirašė knygoje. Beje, išvakarėse buvau nušuntęs jai elektroniniu paštu savo straipsnių apie signatarų žmonas seriją, kuri pasirodė „Drauge“ prieš porą metų. Sulaukiau pagyrimo – „Puikus darbas, įdomu buvo skaityti ...daug sužinojau...“

Dar vienas susitikimas Kaune buvo su mano pačiu seniausiu bičiuliu Lietuvoje – mes pradėjome susirašinėti 1966-aisiais, kai man buvo vos dvylika metų, o jam – keliais daugiau). Tai architektas Tomas Juras. Būgštavau, kad dėl „šeimyninių įsipareigojimų“ (užauginę vaikus Tomas su žmona įsigijo neeilinės veislės vengrišką šunį, kuris užvaldė visą jų dienotvarkę) galime ir nepasimatyti. Na, bet ryžto užteko, kliūtys nugalėtos, ir štai mes, po šešerių metų pertraukos (vienas pražilęs, kita praplikęs) atsisdome vienas priešais kitą meksikiečių restorane

„Agave”, kuris įsikūrė buvusios „Gildijos” rūsyje. Prie aštrių užkandžių ir gaivinančios tekilos prisiminėme, kiek daug vandens nutekėjo per pusę amžiaus...

Grįžęs vakare į savo guoliuką Vokiečių gatvėje, dar ilgai galvojau apie senus ir naujus draugus.

Garis – vengrų vižlų veislės (Hungarian Short Haired Vizsla) šuniukas su kilmės dokumentais.

Keturkojai bičiuliai

Matydamas, kaip Tomas prisirišęs prie savo šuns Gario, prisipažinau, kad ir aš turiu savo numylėtinį „talismaną” – Charles Schultz sukurtą legendinį komiksų ir multiplikacinių filmų („Peanuts”) veikėją „Snoopy”. Tų „Snoopy” namuose – ištisa kolekcija! Sunku susilaikyti, ypač kelionėse, kai matai tą mielą šuniuką suvenyrų, bukinistų, antikvariatų vitrinose... Anglijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, net tolimoje Japonijoje. Tik Lietuvoje jį mažai kas žinojo... Iki šiol.

McDonald's mėsainių dinastijos dėka mano numylėtas herojus tapo Snupiu ir pramoko lietuviškai.

Kartą einu McDonald's užkandinę Gedimino prospekte ir netikiu savo akimis – vaikai valgo keptas bulvytės iš kartotinių pakuočių su ...Snoopy! Žavinga (o ar gali būti kitaip?) dėžutė su įvairiais užrašais: „Pažink įvairias Snupio asmenybės puses! Yra tiek daug puikų būdų judėti! Atrask dar daugiau smagių žaidimų su Snupiu!” Ir taip toliau... Prieinu prie kasos, aiškinu, kad mėsainių nevalgau, tačiau būčiau be galo laimingas, gavęs keletą pakuočių su Snoopy, nes jis – mano herojus. Nežinau, ką ta jauna mergina už prekystalio pagalvojo, bet nusišypsojo ir padovanojo man trejetą švarių, dar nesulankstytų dėžučių.

Grįžau į Čikagą džiaugdamasis, kad galop, Šimtmečio proga, Snoopy pramoko ir lietuviškai!

Bus daugiau

„Vytis yra tai, kas mes esame”

Nuotrauka į muziejaus istorinę, jau penkiasdešimt antrus metus papildomą „Metų žmogaus” galeriją: iš k.: Daiva Bidva, Stanley Balzekas, Rita Janz, J. Shimkus, M. Bekešius, Eileen Mackevich, S. Balzekas Jr., M. Gudynas, Sigita Balzekas, M. Madigan, R. Kriščiūnas, J. Prunskis.

Atkelta iš 1 psl.

Į pokylį atvyko gerokai per šimtą žmonių, tarp kurių buvo garbės svečiai Michael J. Madigan, Illinojaus Atstovų rūmų pirmininkas, John Shimkus, JAV Kongreso narys, LR ambasadorius JAV ir Meksikai Rolandas Kriščiūnas, LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius su žmona Egle, JAV prezidento administracijos patarėjas LR garbės konsulas John Prunskis.

Pokylio šeimininkas, muziejaus įkūrėjas Stanley Balzekas Jr. bei šie garbės svečiai į antrojo aukšto salę, kur vyko apdovanojimas, koncertas ir vakarienė, buvo kviečiami po vieną. Juos plovimais pasveikimo visi susirinkusieji.

Prieš prasidedant iškilmėms, svečiams dainavo Čikagoje viešintis garsus lietuvių solistas, tenoras Vaidas Vyšniauskas. Viena dainą su juo padainavo ir vakaro viešnia solistė Nida Grigalavičiūtė. Jiems akompanavo muzikologas prof. Darius Kučinskas.

Vakaro vedėja Sigita Balzekas, pristatydama Mariją Gudyną, minėjo daugelį jo nuopelnų. Taip pat su dideliu dėkingumu prisiminė ir tai, kad būdamas generaliniu konsulu, jis konkrečiais darbais padėjo muziejui įgyvendinti ne vieną projektą. Metų žmogaus apdovanojimą įteikė praėjusių, 2017 Metų žmogus Lietuvių meno ansamblio vadovas Darius Polikaitis

Priimdamas apdovanojimą, M. Gudynas prisipažino buvęs nustebintas ir pradžiugintas dėl šios jam suteiktos garbės. Jis sakė, kad tą apdovanojimą priima kaip visų Lietuvių Bendruomenės narių bendro darbo įvertinimą. Į pokylį M. Gudynas ir pats atvyko su gražia dovana. S. Balzekui Jr. jis įteikė vėliavą su Vyčiu.

„Vytis simbolizuoja tai, kas mes esame ir kam mes at-

Vakaro metu dainavo solistas Vaidas Vyšniauskas. V. Vyšniausko „Facebook” nuotr.

stovaujame. Tikiu, kad tas vaikinąs ant žirgo skries virš muziejaus pastato, o jį matydami daugelis čia atėjusių žmonių didžiulis. Džiaugiuosi, kad 1000 metų skaičiuojančios Lietuvos vėliava plevėsuos A. Linkolno ir kitų didžiųjų amerikiečių bei lietuvių žemėje”, – sakė 2018-ųjų Metų žmogus.

Ta proga jis įteikė ir LR Užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus padėką vienam iš vakaro svečių – Rimui Baniui. Ministras šiam žmogui padėkojo „už prasmingą dalyvavimą lietuvių bendruomenės gyvenime ir svarią paramą lietuvių lybei”.

Tą vakarą M. Gudynas sulaukė daugybės sveikinimų. Vieni iš jų skambėjo iš tribūnos, kiti buvo išsakyti privačiai. Kalbėtojai įvertino ir Balzeko lietuvių kultūros muziejaus veiklą. J. Shimkus sakė,

kad naujoji muziejaus paroda „For Freedom” jį labai sudominusi. Apžiūrėjęs parodą jis pripažino sužinojęs ir tokių dalykų, apie kuriuos iki šiol nebuvo girdėjęs. Pavyzdžiui, apie knygnešių veiklą Lietuvoje spaudos draudimo laikotarpiu.

Ambasadorius Rolandas Kriščiūnas pasidžiaugė ne tik M. Gudyno veiklos įvertinimu, bet ir muziejaus darbais. Jis paminėjo, kad naujoji Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 100-mečiui skirta paroda „For Freedom...” netrukus bus pristatyta Washington.

Pokylio svečiai mėgavosi Audros Janušienės įmonės „Bravo Bites” maistu, Algimanto ir Ligitos Barniškių muzika, šoko, šnekučiavosi ir džiaugėsi, kad šių Metų žmogaus pagerbimo iškilmės po dvejų metų pertraukos vėl buvo sugrąžintos į nuo seno įprastą tradicinę vietą – po muziejaus stogu.

Atvykę į pokylį svečiai mėgavosi puikiu vakaru.

V. Petrauskienės nuotr.

Vydūno jaunimo fondo stipendijos – vykdančioms žmogaus ir tautos gyvenimo prasmę

ŽIVILĖ GURAUSKIENĖ

2018 m. rugsėjo 9 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, Lietuvių dailės muziejaus „Sielą“ duris atvėrė kasmetinė Vydūno jaunimo fondo stipendijų įteikimo šventė, įvertinusi aktyviausius, gabiausius, labiausiai užsibrėžtų tikslų ir aukštų idealų siekiančius lietuvių kilmės jaunuolius.

1952 m. Čikagoje Akademinių skautų sąjungos narių įkurtas fondas siekia remti uoliausius ir gabiausius išeivijoje gyvenančius lietuvių kilmės jaunuolius bei Lietuvoje studijuojantį jaunimą. Vydūno jaunimo fondas kasmet įteikia per 100 stipendijų. Visos stipendijos – iš VJF sukaupėtų pinigų bei asmenų, kurie įkūrė premijas įamžinti savo artimuosius. Šiais metais Vydūno jaunimo fondas pagerbė aštuonis gabiausius lietuvių kilmės studentus, gyvenančius Čikagoje. Studentams, gyvenantiems už Čikagos ribų, buvo išsiųstos stipendijos jau rugpjūčio mėnesį – iš viso buvo paskirta 13 Vilhelmo Sto-

tunto tuntininkė j. v. s. fil. Taiyda Chiapetta, spaudos atstovai iš laikraščių „Draugas“, „Geras!“

Šiais metais buvo įteiktos trys James Liautaud 10 000 dol. vardinės stipendijos verslų studijuojantiems jaunuoliams.

Prieš kelis metus dosni geradarė Gražina Liautaud įkūrė tris 10 000 dolerių stipendijas savo vyro a. a. James (Big Jim) Liautaud atminimui, kurios skiriamos iki šių metų. Stipendija skiriama lietuvių kilmės studentams, kurie šiuo metu studijuoja ar yra

studijuoti biznį University of Illinois at Urbana-Champaign. Vitas yra ateitininkas, ateitininkų stovyklos vadovas, „Vaiko vartai į mokslą“ savanoris, „Dainavos“ choristas, „Grandies“ šokėjas.

Trečioji laureatė – Miglė Rupšaitė, studijuojanti Sport management, marketing with a minor in economics at Loyola University. Miglė yra Delta Sigma Pi Professional Business Fraternity narė turinti pareigas, taip pat Quinlan Business School ambasadorė, baigusi Čikagos liuanistinę mokyklą.

Renginio metu pristatyta 10 000 dol. fil. Gražinos Musteikytės vardinė stipendija.

66-erius m. gyvuojantis Vydūno vardo Jaunimo fondas remia lietuvių studentų studijas ir vertingų knygų leidimą, skiria mokslo premijas Akademinių skautų sąjungos garbės narių vardais.

Vydūno jaunimo fondas, siekdamas įvykdyti Gražinos Musteikienės testamentą, įkūrė fil. Gražinos Musteikytės vardinę stipendiją. Didžioji mecenatė labai mylėjo Lietuvos jaunimą, jį rėmė ir tikėjo jo ateitimi. Gražina Musteikienė, norėdama įprasminti dukters Gražinos, anksti iškeliavusios Amžinybėn, atminimą, kreipėsi į Vydūno jaunimo fondą, prašydama įsteigti stipendiją studijuojantiems ir aktyviai dalyvaujantiems skautų veikloje lietuvių kilmės jaunuoliams.

Šių metų fil. Gražinos Musteikytės 10 000 dol. vardinės stipendijos laureatė – vyr. sk. t. n. Gabrielė Gedo. Ji įstojo į Lietuvių skautų sąjungą 2005 m. Washington, DC. Dažnai aprašo Washingtono skautų veiklą, koordinuoja išskylas, Kaziuko mugių metu dirba virtuvėje. Sesė Gabrielė studijuoja ispanų kalbą, literatūrą ir kultūrą „Williams“ kolegijoje Massachusetts valstijoje. Ji yra a. a. prof. dr. Tomo ir dr. Nijolės Remeikių anūkė. Gabrielė, sužinojusi apie fil. Gražinos Musteikytės vardinės stipendijos jai paskyrimą, rašė: „Ačiū labai už Jūsų paramą ir pasitikėjimą manimi! Esu labai dėkinga už šią dosnią stipendiją. Šiuos mokslo metus praleisiu užsienyje. Už kelių savaičių jau keliausiu į Ispaniją, į Granadą, kur gyvensiu su vietine šeima, studijuosiu universitete

Rėmėjai ir stipendininkai (iš k.): Romualdas Viskanta Matas Stankus Vitas Polikaitis Emily DeMuth Miglė Rupšaitė, Rimas Grybauskas Ričardas ir Taiyda Chiapetta Gintaras Plačas.

Iš k.: Vida Brazaitytė, Greg Liautaud ir Romualdas Viskanta.

Jono Kuprio nuotraukos

rostos-Vydūno vardinių 1 000 dol. stipendijų.

Renginį moderavo Vydūno jaunimo fondo valdybos sekretorė fil. Vida Brazaitytė. Susirinkusiuosius pasveikino Vydūno jaunimo fondo valdybos pirmininkas fil. Gintaras Plačas. Jis kalbėjo: „Gerbiamieji – Liautaud šeimos atstovė Greg Liautaud, Nijolės Banienės stipendijos įsteigėjas Rimai Bany, rėmėjai, stipendininkai, tėvai ir svečiai, sveikinu visus, atvykusius į šią 2018 m. Vydūno jaunimo fondo stipendijų įteikimo šventę. Susirinkome šiandien pasveikinti ir pagerbti šių metų Liautaud, Banienės, Musteikytės ir Vydūno vardo stipendijų laimėtojų. Dėkoju valdybos nariams už darbą ir pasisventimą organizuojant šią šventę“.

Prasidėjus renginiui buvo pristatyti garbės svečiai: Liautaud šeimos atstovos Greg Liautaud, stipendijos įkūrėjas Rimas Banys, „Vaiko vartai į mokslą“ pirmininkė Rita Vencloviene, Pasaulio lietuvių centro direktorius Artūras Žilys bei renginių ir specialiųjų projektų vadovė Elytė Reklaitytė, Čikagos liuanistinės mokyklos direktorė Vida Rupšienė, Maironio liuanistinės mokyklos direktorė Goda Misiūnienė, Lietuvių meno ansamblio „Dainava“ meno vadovas Darius Polikaitis, Lietuvių tautinio ansamblio „Grandis“ meno vadovė Dalia Bilaišytė-DeMuth, Akademinių skautų sąjungos centro valdybos pirmininkas fil. Audrius Aleksūnas, „Nerijos“

priimti ir užsiregistravę studijuoti Illinois valstijos pagrindiniame, pripažintame verslo universitete, siekdami bakalauro, magistro ar daktaro laipsnio.

Pirmasis laureatas – Rimas Grybauskas, studijuojantis MBA with a concentration of Strategy, Execution & Valuation and Finance DePaul universitete. Rimas yra ateitininkas, baigęs Maironio liuanistinę mokyklą Lemonte, žaidęs tinklinį universitete, krepšinį „Lituanicoje“, vadovavęs stovyklose „Dainava“ ir „Neringa“.

Antrasis laureatas – Vitas Polikaitis, pradėjęs

netoli Alhambros pilies ir aplankysiu kitas vietas – nuo Barselonos iki Maroko. Pavasarį grįšiu į Ispaniją, šį kartą į Madridą, kur toliau tobulinsiu savo ispanų kalbą ir net turėsiu progą studijuoti meno istoriją Prado muziejuje. Ši stipendija rems mano šių metų studijas Ispanijoje; galėsiu tikrai įsigilinti į kultūrą ir kalbas. Deja, negalėsiu dalyvauti stipendijos įteikimo šventėje, nes jau būsiu Ispanijoje, bet tikrai esu dėkinga”.

Renginio metu buvo įkurta ir Rimo Banio bei fil. Gintaro Plačo pasirašyta nuo šių metų teikiama 5 000 dol. Nijolės Banienės vardinė stipendija remti meno studijas pasirinkusį jaunimą.

„Džiaugiamės, kad Rimas Banys, norėdamas tęsti paramą meną studijuojantiems lietuvių kilmės studentams, steigia Nijolės Banienės vardinę stipendiją. „Pone Rimai, esame giliai sujaudinti Jūsų dosnia auka. Ačiū už gėrio šaltinį Jūsų širdyje”, – dėkojo renginio moderatorė fil. Vida Brazaitytė. Rimas Banys šią stipendiją įkūrė 2007 m. mirusios žmonos

šytojas buvo priverstas evakuotis. Po sunkios ke-
lionės 1946 m. Vydūnas pasiekė Detmoldą (vok. Det-
mold, Vokietija). Ten pat 1953 m. vasario 20 d. ir mirė.
Palaidotas Detmoldo kapinėse. 1991 m. perlaidotas Bi-
tėnuose (Šilutės rajone).

Šiais metais Vydūno jaunimo fondo tarybos ir
valdybos pirmininkai buvo pakviesti įteikti tris 1 000
dol. Vilhelmo Storostos-Vydūno vardines stipendijas.

Pirmoji Vilhelmo Storostos-Vydūno vardinės sti-
pendijos laureatė – g. t. n. Maja Chiapetta. Sesė Maja
įstojo į „Nerijos” tuntą 2004 m. Šiais lietuviškosios
skautijos šimtmečio metais sesė Maja vadovavo vi-
sose trijose Tautinėse stovyklose – Australijoje, Lie-
tuvoje ir Amerikoje („Rake”). Iki šiol redaguoja
„Majos kampelį” „Draugo” dienraščio skautų sky-
riuje „Skautybės kelias”. Sesė Maja studijuoja edu-
kologiją University of South Carolina. Kadangi
Maja studijuoja Rytinėje pakrantėje, laureatės sti-
pendijos atsiimti buvo kviečiami Majos tėveliai, –
sesė Taiyda ir brolis Ričardas Chiapetta.

tikti Vydūno keliamus reikalavimus – ne tik neprie-
kaištingai studijuoti, bet ir pasižymėti pilietiškumu,
dalyvauti visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje, pri-
klaudyti studentų organizacijoms.

Baigiantis renginiui Vydūno jaunimo fondo val-
dybos pirmininkas fil. Gintaras Plačas ypatin-
gas padėkas įteikė ilgametėms fondo darbuo-
tojoms – Alicijai Brazaitienei ir Sigutei Užupienei.
Prieš penkerius metus Vydūno draugija Lietuvoje
kartu su Vydūno jaunimo fondu įsteigė Vilhelmo Sto-
rostos-Vydūno vardinį apdovanojimą, siekdami pa-
skatinti mokslinius tyrimus vydūnistikos srityje.
Konkurse gali dalyvauti filosofijos, religijotyras, li-
teratūrologijos, kalbotyros, menotyros, sociologi-
jos, kultūrologijos, istorijos, etnologijos, knygotyros,
žurnalistikos, edukologijos, psichologijos, politolo-
gijos, sveikatos (medicinos) mokslo studijų sričių Lie-
tuvos universitetų studentai. Taip pat gali būti pri-
statomi ir kaip magistro darbai apginti dailės, mu-

Stipendijos įkūrėjas Rimas Banys ir VJF valdybos pirmininkas Gintaras Plačas.

Iš k.: Gintaras Plačas, Sigutė Užupienė ir Alicija Brazaitienė

atminimui. Kandidatai šiai stipendijai gauti gali būti
tik lietuvių kilmės, priimti ar studijuojantys akre-
dituotoje meno programoje Illinois valstijoje.

Šiais metais stipendija buvo įteikta animacijos
meną DePaul universitete studijuojančiai Emily
DeMuth. Mergina 15 m. šoka „Grandies” kolektyve,
yra St. Vincent DePaul stipendijos ir DePaul apdo-
vanojimo laureatė.

Nuo 2010 m. Vydūno vardo jaunimo fondas pra-
dėjo skirti 1 000 dol. vardines stipendijas studijuo-
jantiems Lietuvių skautų sąjungos nariams. 2018 m.
buvo įteikta 13 1 000 dol. stipendijų.

Šiais metais, švenčiant didžiojo tautos mąstyto-
jo, humanisto, filosofo, rašytojo, Mažosios Lie-
tuvos kultūros veikėjo 150-ąsias gimimo metines,
stipendijos pavadintos Vilhelmo Storostos- Vydūno
vardu.

Vilhelmas Storosta (Vydūnas) gimė 1868 m.
kovo 22 d. Jonaičiuose (Šilutės rajone).
Rašytojas augo gausioje šeimoje (tėvai,
dvi dukterys ir šeši sūnūs). 1883-1885
m., gyvendamas Naujakiečio kaime,
Vydūnas mokėsi Pilkalnyje. Tėvas An-
sis Storostas buvo pradžios mokyklos
mokytojas, skatinęs savo sūnų rimtai
žiūrėti į mokslą. Vilius Storosta Ra-
gainės mokytojų seminariją baigė 1888
m., 1892 m. persikėlė į Tilžę. Ten dvi-
dešimt metų vidurinėje mokykloje
mokė prancūzų ir anglų kalbų. Suka-
kus 44-iems metams Vydūnas atsidėjo
kūrybiniam darbui. Parašė dvylika fi-
losofijos veikalų, per šešiasdešimt fi-
losofinio turinio dramų, istoriosofi-
nių kalbos darbų, autobiografinių kny-
gų, daugybę publicistinių straipsnių.
1927 m. Vydūnas tapo Pasaulinės ra-
šytojų sąjungos nariu. Iki pat 1989 m.
jis buvo vienintelis į PEN priimtas
lietuvis. 1938 m., artėjant rašytojo 70-
mečiui, Vydūnas buvo nuteistas kalė-
ti, tačiau pasaulinio lygio kultūros
veikėjams pareiškus nepasitenkini-
mą, tuoj pat paleistas. 1940 m. Vydūnas
buvo pristatytas Nobelio premijai gau-
ti, tačiau tarptautinė padėtis sukludė
Vydūnui tapti jos laureatu. 1944 m.,
kaip ir visi kiti Tilžės gyventojai, ra-

Antrasis laureatas – Matas Stankus. Brolis Ma-
tas skautų veiklą pradėjo 2002 m. „Lituanicos” tun-
te, yra buvęs vilkiukų vadovu. Taip pat yra Eagle
Scout. Šiuo metu Matas studijuoja aerokosminę in-
žineriją Purdue universitete. Stipendiją jaunuoliui
įteikė Vydūno jaunimo fondo tarybos ir valdybos pi-
rmininkai – prof. Romualdas Viskanta ir fil. Gintaras
Plačas. „Vertinu Jūsų dosnumą ir noriu užtikrinti,
kad tai nebus veltui”, – už finansinę paramą nuo-
širdžiai dėkojo Matas Stankus ir netrukus vėl lipo ant
pakylės atsiimti broliui – Vytui Stankui – skirtos sti-
pendijos. Vytas Stankus – trečiasis Vilhelmo Sto-
rostos-Vydūno vardinės stipendijos laureatas. Vytas
įstojo į „Lituanicos” tuntą 2005 m. rugsėjo mėnesį.
Dažnai padeda vesti prityrusių skautų sueigas, taip
pat padeda ir vilkiukams. Jis pradėjo studijuoti kal-
nakasybos inžineriją University of Kentucky.

Siekiant nenutolti nuo Vilhelmo Storostos-Vy-
dūno vertybių kandidatai premijai gauti turėjo ati-

zikos, kino kūriniai, režisuoti spektakliai bei akto-
riniai vaidmenys. Renginio metu, nutarus sutartį
pratęsti dar penkeriems metams, Vydūno jaunimo
fondo valdybos pirmininkas fil. Gintaras Plačas pa-
sirašė sutartį dar penkerius metus tęsti Vydūno jau-
nimo fondo ir Vydūno draugijos Lietuvoje įsteigtą Vil-
helmo Storostos-Vydūno vardinį apdovanojimą sie-
kiant skatinti mokslinius tyrimus vydūnistikos sri-
tyje.

Renginio metu buvo pristatyta Lietuvos skautų
judėjimo šimtmečio jubiliejui pažymėti išleista skau-
to ir socialinių mokslų daktaro Dariaus Liutiko
knyga „Scouting in the Baltic Countries. A History
in Philately”. Leidinyje pristatoma Lietuvos, Latvi-
jos ir Estijos skautų judėjimo istorija, pateikiama in-
formacija apie pagrindines skautų ir skaučių sto-
vyklas Tėvynėje ir išeivijoje. Iliustracijose pateikta
per 1000 pašto ženklų, suvenyrinių lapelių, vokų, žy-
minių ženklų, antspaudų ir atvirukų. Knygos pa-
baigoje pridedamas iliustruotas fila-
telinių terminų žodynas. D. Liutikas
knygą pristatė X Tautinėje stovykloje
„Rake” bei Tėviškėje.

Šventinės programos pabaigoje
svečiai buvo pakviesti pasiklausyti
„Flamingo” – gitaristo Petro Aglinsko
ir smuikininkės Lindos Veleckytės at-
liekamų dainų be žodžių.

„Aš iš lietuvių tautos laukiu, kad
ji vykdytų žmogaus ir tautos gyvenimo
prasnę, tai esti, kad ji siektų aukštes-
nio, kilnesnio žmoniškumo”, – cituo-
dama Vydūno žodžius į susirinkusį
jaunimą kreipėsi renginio moderatorė.
– „Šie metai mums išskirtiniai – mi-
nime atkurtos Lietuvos šimtmetį, lie-
tuviškos skautijos šimtmetį ir Vydūno
150-ąsias gimimo metines. Siekite aukš-
tų idealų”.

Moderatorė akcentavo, kad Vydū-
no jaunimo fondas reiškia nuoširdžią
padėką visiems: stipendijų įteikimo da-
lyviams, kad atėjo paremti jaunimo,
dosniems aukotojams, kad tik jų dėka
fondas gali atlikti kilnius darbus, bei
meninės programos atlikėjams, kurie
suvirpino mūsų sielos stygas. Ir pa-
kvietė pabendrauti bei pasidalinti min-
timis prie vaišių stalo.

Gitara grojo Petras Aglinskas, smuikavo Linda Veleckytė.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvoje lankysis JK princas Edward

Vilnius (BNS) – Lietuvoje lankysis Jungtinės Karalystės princas Edward.

Britų karališkosios šeimos atstovas, Wessexo grafas į Lietuvą atvyks spalio 10-ąją su sutuoktine grafiene Sophie.

Princas susitiks su prezidentė Dalia Grybauskaitė, padės gėlių prie Laisvės kovotojų memorialo Vilniaus

Antakalnio kapinėse.

Kartu su D. Grybauskaite princas Edward teiks apdovanojimus jauniui – „The Duke of Edinburgh's International Award“ programos dalyviams.

Princas Edward yra jauniausias, trečiasis Jungtinės Karalystės karalienės Elizabeth II sūnus, 10-asis eilėje į Jungtinės Karalystės sostą.

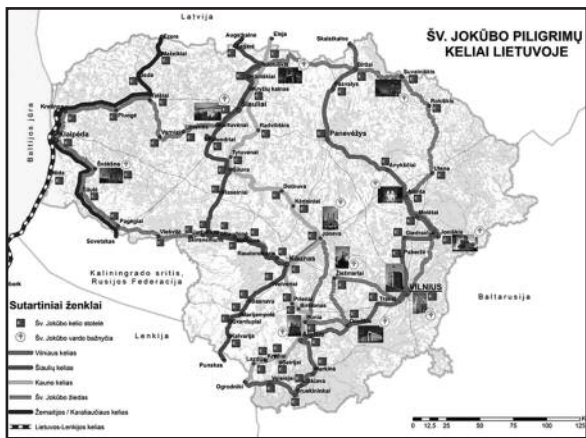
Apdovanojimas Šv. Jokūbo kelio savivaldybėms

Vilnius (ELTA) – Ceremonijoje dalyvavo Lietuvos savivaldybių atstovai, bažnyčios hierarchai. Šio prestižinio Europos apdovanojimo laureate šiais metais tapo Lietuvos Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacija.

Teisę siūlyti kandidatus Europos piliečio apdovanojimui turi tik Europos Parlamento nariai. Lietuvos Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociaciją apdovanojimui pasiūlė europarlamentarė Laima Andrikiienė.

„Lietuva sugrįžo į Europos piligrimų kelių žemėlapi. Švento Jokūbo kelias – seniausias piligrimų kelias Europoje, todėl Lietuvos išjungimas į jį yra mūsų valstybės pripažinimo dalis. Švento Jokūbo kelias, Camino de Santiago dar vadinamas ilgiausia Europos gatve. Dabar ir Lietuva yra tos gatvės dalis. Pasitikime visus, ja einančius geros valios piligrimus, svetingai, kaip lietuviai nuo seno moka, leiskime jiems pažinti mūsų kraštą, pamatyti visą jo grožį. Mano pagarba visoms Lietuvos savivaldybėms, per kurių teritorijas driekiasi lietuviškieji Šv. Jokūbo keliai, visiems, kurie supranta šio kelio, Europos kelio, prasmę, vertę ir naudą“, – sakė Europos Parlamento narė, Kovo 11-osios Akto signatarė L. Andrikiienė.

2008 m. įsteigtu Europos piliečio apdovanojimu siekiama pagerbti išskirtines Europos asmenybes, organizacijas ar asociacijas. Ši premija skiriama už nuopelnus siekiant geresnio abipusio supratimo tarp ES ša-

Švento Jokūbo kelias sulaukė prestižinio apdovanojimo. Caminolituano.com nuotr.

lių ir gyventojų, plėtojant glaudesnę jų bendradarbiavimą ir skleidžiant ES pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintas vertybes.

Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociaciją Lietuvoje 2016 m. įsteigė devynios savivaldybės: Kauno ir Panevėžio miestų bei Alytaus, Kaišiadorių, Kalvarijos, Kretingos, Lazdijų, Marijampolės ir Varėnos rajonų. Šiuo metu asociacijoje dalyvauja 25 Lietuvos savivaldybės. Lietuvos Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacija yra pripažinta tarptautiniu lygiu, ji yra Europos Šv. Jokūbo kelio federacijos visavertė narė.

Šv. Jokūbo keliai istoriškai susiformavo kaip piligrimų keliai į Santjago de Kompostelos katedrą Ispanijoje. Per Lietuvą driekiasi keturi tarptautiniai Šv. Jokūbo keliai – Žemaitijos/Karaliaučiaus, Šiaulių, Kauno ir Vilniaus. Jie yra pripažinti tarptautiniu lygiu ir sertifikuoti Europos Tarybos Europos kultūros kelių instituto.

Bausmė už pritarimą tarptautiniams nusikaltimams

Šiauliai (ELTA, „Draugo“ inf.) – Šiaulių apylinkės teisme paskelbtas nuosprendis 36 m. užsienyje vadybiniu dirbančiam Lietuvos piliečiui Simonui Zagurskui (Simonui Kroydonui). Teismas už tyčinį kvalifikuotą šmeižimą ir pritarimą tarptautiniams nusikaltimams skyrė 100 MGL (3636,20 Eur) baudą, kurią kaltinamasis turės sumokėti per 12 mėnesių. Teismas nukentėjusiojo civilinį ieškinį tenkino iš dalies – kaltinamasis nukentėjusiajam turės sumokėti 500 Eur neturtinei žalai atlyginti, 100 Eur už advokato paslaugas ir beveik pusantro šimto valstybei.

„Kaltinamasis, viešai šmeižęs nukentėjusįjį, suvokė, kad skleidžia neteisingą informaciją, kuri yra nemaloni nukentėjusiajam. Dėl to nukentėjusysis pasijuto pažemintas ir sugniuždytas. Šmeižimas yra tyčinis veikimas, – sako bylą nagrinėjęs Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmų teisėjas Nerijus Masiulis. – Be to, kaltinamasis tyčia viešai, užgausiai ir įžeidžiančiai pasisakė prieš Lietuvos valstybę, 1991 m. sausio įvykius.“

Teismas nustatė, kad ne vėliau kaip 2017 m. sausio 12 dieną S. Z. tyčia per žiniasklaidą-socialinius tinklus ir interneto tinklalapį – šmeižė žinomą televizijos žurnalistą, t. y. paskleidė tikrovės neatitinkančią, niekinančią, žeminančią ir pakertančią pasitikėjimą informaciją. Kaltinamasis socialinio tinklo paskyroje, pasivadinęs kita pavarde, skelbė žurnalistą šmeižiančius įrašus.

Teismas nustatė, kad Simonas Zagurskis tyčia viešai užgausiai ir įžeidžiančiu būdu neigė ir šurkščiai menkino įsiteisėjusiais Lietuvos teismų sprendimais ir teisės aktais pripažintą 1991 m. SSRS agresijos prieš Lietuvą faktą, jos metu 1991 m. sausio 11–13 dienomis SSRS įvykdytus labai sunkius ir sunkius nusikaltimus prieš Lietuvos Respublikos gyventojus. Vyras, pasivadinęs kita pavarde (Simonas Kroydonas) socialinio tinklo paskyroje rašė apie 1991 m. sausio įvykius.

Vokietijos kanclerė perspėjo D. Trump nenaikinti JT

Frankfurtas (BNS) – Vokietijos kanclerė Angela Merkel perspėjo Jungtinių Valstijų prezidentą Donald Trump nenaikinti Jungtinių Tautų.

„Manau, kad be galo pavojinga naikinti kažką nesukūrus kažko naujo“, – pareiškė Vokietijos kanclerė.

Artima D. Trump pirmtako Barack Obama sąjungininkė taip pat pabrėžė mananti, kad daugiašališkumas yra daugelio pasaulio problemų sprendimo būdas. O D. Trump nemato galimybių siekti sprendimų, kurie būtų naudingi visiems, ir mato tik vieną laimėtoją bet kuriose tarptautinėse derybose, sakė ji.

Praėjusią savaitę antrą kartą Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje kalbėjęs D. Trump pareiškė, kad jis ir jo administracija „atmetame globalizmo ideologiją ir priimame patriotizmo doktriną“.

„Pasaulinis valdymas“ yra „priešingos ir dominavimo“ forma, nuo kurios „atsakingos tautos privalo gintis“, pareiškė Amerikos prezidentas.

A. Merkel nepritaria tokiai pozicijai, kaip ir Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Antonio Guterres, kuris prieš D. Trump žengiant į tribūną New Yorke perspėjo, kad „šandien pasaulinė santvarka tampa vis chaotiškesnė“.

Meksikai siūlo milijonus už migrantų išsiuntimą

Washingtonas (ELTA) – Jungtinės Valstijos siūlo Meksikai milijonines sumas, kad ši migrantus iš Centrinės Amerikos išsiųstų į jų gimtąsias šalis. Meksikos vyriausybė svarsto pasiūlymą.

JAV vyriausybė nori skirti 20 mln. dolerių, kad Meksika į gimtąsias šalis išsiųstų tūkstančius migrantų iš tokių Centrinės Amerikos šalių, kaip Salvadoras, Gvatemala ar Ni-

karagva.

Meksikai turėtų būti numatyta milijonai dolerių, kad šalis sumokėtų už lėktuvų ir autobusų bilietus 17 000 migrantų, neturinčių dokumentų. JT duomenimis, kiekvienais metais į Meksiką atvyksta daugiau kaip pusė milijono migrantų, kad iš čia galėtų keliauti toliau į JAV. Dauguma jų yra iš Vidurio Amerikos, kur daug skurdo ir nusikalstamumo.

Latvijoje skelbs KGB dokumentus

Ryga (BNS) – Latvijos Seimo Žmogaus teisių ir visuomeninių reikalų komitetas pritarė prieš galutinį parlamento svarstymą įstatymo projektui, numatantį šiais metais internete paskelbti KGB dokumentus.

Ketinama paskelbti agentūrines kartotekas, kartoteką su neetatinių operatyvinių bendradarbių duomenimis ir KGB darbuotojų telefono knygas su informacija apie etatinius darbuotojus.

Planuojama Totalitarizmo padarinių dokumentavimo centrui pavesti iki gruodžio 3 dienos perduoti dokumentus Latvijos nacionaliniam archyvu, kuris gruodžio 31-ąją paskelbtų juos savo interneto svetainėje.

Nuo 2019 metų gegužės 1 dienos planuojama skelbti ir kitus KGB dokumentus.

Seimas galutiniu svarstymu šį įstatymo projektą gali išnagrinėti pačiomis artimiausiomis dienomis.

Meksikos prezidentas nekonfliktuos su D. Trump

Mexicas (ELTA) – Išrinktasis Meksikos prezidentas Andres Manuel Lopez Obrador teigia nenorįs kariauti su JAV prezidentu Donald Trump dėl imigracijos.

Griežta D. Trump pozicija migrantų atžvilgiu padidino dvišalę įtampą. JAV prezidentas supykėdė meksikiečius, kai pareiškė, kad jie sumokės už sienos JAV ir Meksikos pasienyje statybas. „Nekariausime su JAV vyriausybe, nekariausime su prezidentu D. Trump“, – sakė A. M. K. Obrador, kuris bus inauguruos gruodžio 1 d.

Išrinktasis Meksikos prezidentas Andres Manuel Lopez Obrador neketina konfliktuoti su JAV. The Los Angeles Times nuotr.

Britai balsuotų už pasilikimą ES

Londonas (ELTA) – Jei būtų surengtas naujas referendumas, britai, anot apklausos, nebebalsuotų už pasitraukimą iš ES.

Remiantis paskelbtais apklausos rezultatais, 59 proc. britų šiuo metu yra už pasilikimą ES, o 41 proc. – už skyrą. Tai yra didžiausias pritarimas

ES narystei iš visų apklausų, atliktų nuo referendumo 2016-ųjų birželį. Tada 51,9 proc. piliečių balsavo už pasitraukimą, o 48,1 proc. buvo prieš.

Britų vyriausybė atmeta antrojo referendumo galimybę.

Didžioji Britanija ES paliks 2019 metų kovą.

Popiežius pašalino pedofiliją kaltinamą Čilės kunigą

Vatikanas (ELTA) – Romos katalikų bažnyčios vadovas Pranciškus pašalino iš dvasininkų luomo pedofiliją kaltinamą Čilės kunigą Fernando Karadima.

„Popiežius Pranciškus priėmė šį išskirtinį sprendimą Bažnyčios labui“, – sakoma pranešime.

Kaip tik F. Karadima atvejį davė dingstį skandalui, kilusiam per pontifiko vizitą į Čilę metų pradžioje. Tada popiežius pavadino šmeižtu tvirtinimus,

kad esą Čilės arkivyskupas Juan Barrosa dangstė F. Karadima. Vėliau Pranciškus atsiprašė už savo žodžius, įskaudinusius dvasininkų pedofilų aukas.

Grįžęs į Vatikaną, popiežius nusiuntė į Čilę savo pasiuntinį atlikti tyrimo. Vėliau į Vatikaną buvo iškviesti visi Čilės vyskapai. Po susitikimo su popiežiumi jie masiškai atsistatydino. Iš 34 Čilės katalikų bažnyčios hierarchų atsistatydinimo prašymų Pranciškus kol kas priėmė septynis.

28 mylių žygyje dalyvavo apie 70 žmonių.

Lazdijų rajono mero A. Margelio (dešinėje) dovana Penssylvanijos nacionalinės gvardijos atstovui G. Kinneer.
A. Vaškevičiaus nuotraukos

Žygis už žuvusius karius iš Amerikos persikėlė ir į Lietuvą

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Praėjusį šeštadienį Lietuvoje, Lazdijų rajone surengtas 28 mylių žygis už žuvusius karius. Tai pirmas kartas Lietuvoje ir Europoje, kai Jungtinėse Amerikos Valstijose, Penssylvanijos valstijoje gimusi tokio žygio idėja buvo sėkmingai įgyvendinta ir šioje Atlanto pusėje.

Šio žygio idėja kilo Pennsylvania nacionalinės gvardijos kariams, kurie tokiu būdu sumanė pagerbti ginant tautą kritusius savo karius. Idėjos autoriumi yra laikomas tuometis 28-osios kavalerijos divizijos vadas generolas majoras John Gronski, kuris šiuo metu yra JAV Saugumos pajėgų Europoje vado pavaduotojas.

Šiomet vasarą Vilniuje buvo iškilingai paminėtos Lietuvos kariuomenės ir Penssylvanijos nacionalinės gvardijos bendradarbiavimo 25-osios metinės. Šis bendradarbiavimas vyksta pagal „Valstijos partnerystės programą“ (angl. „State Partnership Program“). Per ketvirtį amžiaus įvyko daugybė bendrų renginių, pradedant patirties apsikeitimu mokymų, seminarų ir susitikimų metu, daugybe bendrų atmintinų datų minėjimų, karinių pratybų, baigiant bendru dalyvavimu tarptautinėje operacijoje Afganistane 2009–2012 metais. Penssylvanijos nacionalinės gvardijos kariai nuolat dalyvauja karinėse pratybose Baltijos valstybėse, o Lietuvos kariai pratybose, instruktorių rengimo „Train-the-trainer“ programose ir kituose renginiuose Penssylvanijos valstijoje.

Šiomet, kai Lietuvoje minimos 100-osios partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago (1918–1957) gimimo metinės (jis yra gimęs JAV, New Britain mieste Connecticuto valstijoje) ir visi metai paskelbti jo vardo metais, nutarta žygį už žuvusius surengti būtent Lazdijų rajone, nes grįžęs su tėvais iš Amerikos jis apsigyveno šiame rajone, čia baigė Lazdijų „Žiburio“ gimnaziją, vėliau šiose apylinkėse partizanavo.

Pagrindinis žygis už žuvusius vyksta dėvint karinę uniformą, nešant 35 svarų (apie 12 kg) svorį 28 mylias (45 km). 28 mylios pasirinktos todėl, kad idėja kilo būtent 28-joje kavalerijos divizijoje. Kiekvienas karys žygio metu ant savo kuprinės prisitvirtina bent vieno žuvusio kario nuotrauką su trumpu jo gyvenimo aprašymu ir žuvimo aplinkybėmis. Simboliška, jog pirmojo žygio Lietuvoje dalyviai 28 mylias įveikė nuo centrinės

Lazdijų aikštės iki Kalniškės mūšio vietos.

1945 m. gegužės 16 d. įvykęs Kalniškės mūšis – vienas didžiausių Lietuvos partizanų mūšių su reguliaria sovietų kariuomene. Jo metu NKVD kariuomenė apsupo 60–120 partizanų, vadovaujamų J. Neifaltos-Lakūno. Nuo puolančiųjų partizanai gynėsi išsivirtinę gana aukštoje Meškakalnio kalvoje stačiais šlaitais. Partizanai iš apsupimo prasiveržė tik sutemus. Žuvo daugiau nei 40 partizanų ir apie kelis šimtus jų priešų. Žuvusių partizanų palaikai atvežti į Simną ir išniekinti aikštėje. Po trijų dienų užkasti Simno ežero pakrantėje netoli Simno kapinių.

Šiam išskirtiniam įvykiui pradėta ruošti prieš kelis mėnesius, kai Lazdijų savivaldybėje apsilankė JAV ambasados atstovai: Karinio bendradarbiavimo karininkas, JAV Tiesioginio bendradarbiavimo ofiso prie JAV ambasados Vilniuje atstovas majoras Gordon Kinneer bei kiti svečiai. Šią idėją pristatė Lietuvos kariuomenės J7 valdybos Karinio rengimo planavimo skyriaus viršininkas pulkininkas leitenantas Rimantas Jarmalavičius.

Pirmasis kasmetis žygis už žuvusius karius buvo surengtas Penssylvanijos valstijos Erie mieste 2012 metais. Jau pirmasis toks renginys sulaukė didelio susidomėjimo, todėl nutarta jį išplėsti ir skirti visiems, kritusiems ginant savo tautą. Žygyje dalyvauti gali visi norintys, taip pat nėra būtina įveikti visą atstumą – galima pasirinkti tik jos atkarpą.

Šeštadienio rytas išsauso labai vėsus ir vėjuotas – dar išvakarėse 27 laipsnius pagal Celsijų siekęs karštis sumažėjo perpus. Nepaisant oro, į aikštę susirinko apie septynios dešimtys žygyje pasiryžusių dalyvauti žmonių. Nemažą jų dalį sudarė kariškiai, bet prisijungė ir civiliai, tarp jų buvo ir keletas merginų. Daugelis žygio dalyvių prie kuprinės prisitvirtinę partizanų bei kitų už tėvynę žuvusiųjų nuotraukas.

Dalis žygio dalyvių jau buvo užsiregistravę iš anksto, kiti registravosi vietoje. Nepriklausomybės aikštėje vy-

kusio žygio starto dalyvius pasveikino Lazdijų savivaldybės meras Artūras Margelis.

„Yra labai svarbu, kad minint Adolfą Ramanauską-Vanagą jo atminimui vyksta toks ištis ypatingas renginys, į kurį susirinko dalyviai iš visos Lietuvos. Jūs žygiuosite ypatingomis vietomis, kur pokaryje vyko žūtbutiniai mūšiai, taip pagerbdami ir partizanus, žuvusius už tėvynę, už mūsų visų laisvę“, – pabrėžė meras.

Apie šio žygio prasmę bei reikšmę kalbėjo ir svečiai iš JAV, Penssylvanijos nacionalinės gvardijos dvišalių reikalų karininkas majoras G. Kinneer. Jis dėkojo visiems, kurie ryžosi dalyvauti žygyje ir sakė, jog pagerbti žuvusius už tėvynės laisvę ir saugoti jų atminimą yra labai svarbu.

„Jau kitą savaitgalį 28 mylių žygis vėl vyks Penssylvanijos valstijoje, ir jau dabar žinau, kad daugiau kaip du tūkstančiai karių bei vietos gyventojų dalyvaus jame. Ši savaitgalį toks žygis vyksta Jordanijoje ir Kuveite, kur tarnauja Amerikos kariai. Mums labai svarbu, kad ši idėja sulaukia pritarimo, kad žygio dalyvių skaičius auga, kad dabar žygio geografijoje pirmą kartą atsirado ir Lietuva“, – sakė G. Kinneer.

Jis kvietė žygio dalyvius pamąstyti apie tai, kam turime šiandien

būti dėkingi už laisvą tėvynę, prisiminti visas sudėtas aukas, paaukotas gyvybes.

Vienas iš žygio organizatorių, Lietuvos kariuomenės atstovas pulkininkas leitenantas R. Jarmalavičius savo kalboje prisiminė, jog Lietuvai tapus nepriklausoma buvo kalbama, kad iš Vakarų čia atėjo nemažai blogų dalykų, ydų, tačiau tokio žygio idėja tik įrodo, kad yra priešingai.

„Mes tikrai galime pasimokyti, kaip Amerika moka prisiminti ir pagerbti savo karius, žuvusius už tėvynės laisvę. Tai labai svarbus renginys, turintis didžiulę prasmę. Kiekvieno iš jūsų šeimose turbūt yra pasiaukojusių ir žuvusių, ir reikėtų nueiti labai daug kilometrų jų atminimui. Ačiū visiems, kurie supranta tokio žygio reikšmę ir jame dalyvauja“, – sakė karininkas.

Žygio dalyviams merginos tautiškais kostiumais padovanojo ženklelius, taip pat žygio žemėlapi. Startą žygiui paskelbė prie Nepriklausomybės paminklo nuaidėjusios trys šautuvų salvės. 28 mylių trasoje kas 5 kilometrų buvo įrengti vandens punktai, kur žygio dalyviai galėjo atsigerti vandens, pailsėti.

Žygio trasa ėjo aplankant Kryžių švč. Mergelės Marijos rožinio karalienės koplyčią, pastatytą toje vietoje, kur Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės kariai žuvo kovose su švedais 1702 metais, taip pat pro Barčių kaimo senąsias kapines, kuriose palaidoti prancūzų, vokiečių, rusų ir lenkų kariai. Žygio dalyviai aplankė ir Prelomčiskės piliakalnį, kurio papėdėje buvo didelė jotvingių gyvenvietė.

Paskutiniai penki trasos kilometrai driekėsi edukaciniu taku, kuris šių metų pavasarį buvo įrengtas per partizanų kovų vietas Kalniškės miške. Beveik visą dieną užtrukęs žygis baigėsi Kalniškės mūšiui skirtu memo-

Ant kuprinų – žuvusių už Lietuvos laisvę portretai.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PUSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarti galima angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

PAS MUS IR APLINK MUS

Spalio 1 d. LaGrange ligoninėje mirė **Bronė Kremerienė Skyriūtė**. Atsisveikinimas spalio 4 d., ketvirtadienį, Petkus Lemont laidojimo namuose. Laidotuvės – penktadienį. Plačiau – kitame „Draugo“ numeryje.

■ **Spalio 6 d., šeštadienį, 10:45 val. r.** maloniai kviečiame visus atvykti prie Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios (Marquette Parke), į atstatyto kryžiaus pašventinimo ceremoniją. Ją atliks Jo Ekscelencija Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas SJ. Po pašventinimo, 11 val. r. bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios, kurių metu bus suteiktas Sutvirtinimo sakramentas jaunimui. Po Mišių visų laukiame parapijos salėje, kur galėsite pabendrauti su arkivyskupu. Bus vaisės.

■ **Spalio 9 d. Westlake Village, CA** – kūrybinės dirbtuvės su dizainerė Jolanta Talaikyte. Tai puiki galimybė pabendrauti su menininke bei susikurti papuošalą. Registracija: rasa.silkaitis@gmail.com.

■ **Spalio 18–21 d. New Yorke** pirmą kartą vyks Baltijos šalių kino festivalis – The Other Cinema of Northern Europe. Su festivalio programa susipažinsite ir bilietus įsigysite tinklalapyje: <https://www.balticfilm-festival.com/>. Jei norėtumėte prisidėti prie sėkmingo festivalio įgyvendinimo – tapti sa-

vanoriu, rėmėju ar kt. – labai lauktime Jūsų pasiūlymų el. paštu ny@mfa.lt.

■ **32-tros Lietuvių dienos Los Angeles**, šį kartą skirtos Lietuvos valstybingumo 100-čiui paminėti, tradiciškai vyks pirmą spalio mėnesio savaitgalį, t. y. spalio 6–7 dienomis, Šv. Kazimiero parapijoje, 2718 St. George Str., Los Angeles, CA. Daugiau informacijos: ltdays.com

■ **Spalio 20 d., šeštadienį, 6 val. v.** Pasaulio lietuvių centre Lemonte (14911 127th St., Lemont, IL 60439) – Oktoberfest šventė. Informacija apie renginį tel. 630-257-8787.

■ **Spalio 21 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Švč.** Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje (6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL 60629) – jaunųjų atlikėjų koncertas „Po Angelo sparnu“. Dalyvaus smuikininkė Barbora Valiukevičiūtė ir pianistas Leon Livshin. Informacija tel. 773-776-4600.

■ **Spalio 27 d., šeštadienį, 6 val. v.** Pasaulio lietuvių centre, R. Riškus salėje – madų paroda „Nuo Baltijos krašto“. Programa, vakarienė, loterija. Bilietus užsisakyti tel. 708-252-0551 (Rita) arba tel. 708-557-3343 (Lina).

DRAUGO POKYLIS

2018 m. spalio 14 d., sekmadienį,

**Pasaulio lietuvių centro
didžiojoje salėje**

14911 127th St., Lemont, IL

**Programoje:
Kauno folkloro
ansamblis
„ŽAISA“**

**Pradžią – 12 val. p. p.
Pietūs – 1 val. p. p.
Kaina asmeniui – 70 dol.
Bilietus galima įsigyti
„Draugo“ administracijoje
4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
tel. 773-585-9500,
administracija@draugas.org**

www.draugas.org • www.draugas.org/news • www.draugas.org/lh
www.facebook.com/draugolaikrastis

www.draugas.org

Š. m. spalio mėn. 20 d. 5:30 val.v.

**Pasaulio lietuvių centre
(14911 127th St., Lemont, IL 60439)**

GEN. T. DAUKANTO JŪRŲ ŠAULIŲ KUOPOS JUBILIEJINIS VAKARAS

**Dainuoja ir groja svečias iš Lietuvos –
Donatas Bukauskas,
šokti kvies Artūro ir Rimo muzika**

**Įėjimas \$45,-
Informacija:
224-806-5294;
708-387-0513;
708-288-4393**

**Kviečiame smagiai praleisti laiką –
įdomi programa, skanus maistas**

Paremkite DRAUGAS FOUNDATION apsipirkdami **amazonsmile**

**I ŽINGSNIS.
SUSIEKITE SAVO
amazon.com PASKYRĄ
SU
DRAUGAS
FOUNDATION
PELNO NESIEKIANČIA
ORGANIZACIJA.**
Prisijunkite per
smile.amazon.com
ir paieškoje suveskite
**DRAUGAS
FOUNDATION.**
Šį veiksmą pakanka
atlikti tik vieną kartą!

amazonsmile
YOU SHOP. Amazon gives.

**II ŽINGSNIS.
PAKEISKITE VISAS
ŽYMELES
(bookmarks)
IŠ amazon.com Į
smile.amazon.com**
KASKART
apsipirkdami Amazon
internetinėje
parduotuvėje įsitikinkite,
kad jungiantės per
smile.amazon.com,
o ne
www.amazon.com
Jums jungiantis ir
apsiperkant per
www.amazon.com, Jūsų
parama DRAUGO
NEPASIEKS.

Jeigu jau apsipirkote AMAZON
internetinėje parduotuvėje
jungdamiesi per
smile.amazon.com,
ir kaip paramos gavėją nurodėte
**DRAUGAS
FOUNDATION,**
perkant kitus kartus, Jūsų
parama jau automatiškai
pasieks mus.

**ATLANTIC
ExpressCorp.**

**SIUNTINIAI Į VISĄ
EUROPOS SĄJUNGĄ**

**+ Ukraina, Baltarusija,
Moldova, Rusija**

**Greičiausi
pristatymo terminai**

**Kiekviena dėžė nemokamai
apdrausta \$100**

Siūlome automobilių
gabenimą į visas pasaulio
šalis, automobilių pirkimą
iš visų JAV aukcionų,
asmens turto
perkaustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

**Asmeninės siuntos
708-907-3000**

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užieiga
6312 S. Harlem Ave. Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalya
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-9999

Pasidalinkite nuomone

facebook

www.facebook.com/draugolaikrastis